МАШИНАЛАР ТИНИМСИЗ ИШЛАСИН

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 18 сентябрь 1971 йил, шанба ◆ № 216 (15.086). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Кунига 2–3 процент ва ундан ҳам ошириб пахта тайёрлайдиган вақт келди.

●

Йиғим-теримни ҳамма жойда авж олдирайлик

●

Техника, ишчи кучлари теримга тўла сафарбар этилсин.

Машинада ким қанча пахта терди

Сокина ДАВЛАТОВА —

Бухоро область Қоракўл районидаги «Москва» колхозининг механик-ҳайдовчиси

92 тонна.

Мукаррама ФУЗАЙЛОВА —

Бухоро область, Ромитан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг механик-ҳайдовчиси

90 тонна.

Жўра МАМАТАЛИЕВ —

Сурхондарё область Шеробод районидаги «Истара» совхозининг механик-ҳайдовчиси

200 тонна.

Норкул БЕГМАТОВ —

Сурхондарё область Гагарин районидаги «Комсомолобод» совхозининг механик-ҳайдовчиси

126 тонна.

Отамурод ХУДОЙНАЗАРОВ —

Шу совхозининг механик-ҳайдовчиси

110 тонна.

ИҚТИСОДИЙ БИЛИМЛАР — ОММАГА

Кеча «Правда»да партия Марказий Комитетининг «Меҳнаткашларга иқтисодий билим беришни яхшилаш тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Бу қарор совет кишиларининг кенг табақаларини иқтисодий билимлар билан қуроллантиришда муҳим аҳамиятга эга бўлган вазифани олдимизга қўйди. Бу вазифа жамиятимизнинг объектив эҳтиёжларидан келиб чиқмоқда. Фан-техника революцияси, ишлаб чиқариш экономикасида ва меҳнат характерида сифат ўзгаришлари рўй бериб турган шароитда социалистик иқтисодиёт қонунларини ва партиянинг сиёсатини асосли равишда билиб олмасдан туриб раҳбарлик қилишни тасаввур этиб бўлмайди. Иккинчи томондан, иқтисодий тафаккур ривожланиб бораётганлиги партия сиёсатини амалга ошириш учун онгли курашчи бўлган ҳар бир меҳнаткашнинг активлигини кучайтиради, одамларнинг ўз қобилиятларини, ташаббусларини, хўжалик юритиш лаёқатларини тўлиқроқ ишга солишларига ёрдам беради.

Биз малакали экономистлар тайёрлашни муттасил кенгайтирмоқдамиз. Шу мақсадда кейинги йилларда олий ўқув юртларига ва техникумларга студентлар қабул қилиш икки баравардан зиёдроқ кўпайтирилди. Иқтисодий билимлар бойитмоқ учун хўжалик кадрларини қайта тайёрлаш системасидан етарли тўлиқ фойдаланилмоқда. 14 миллионга яқин меҳнаткаш партия ва комсомол маорифи системасида, коммунистик меҳнат мактабларида ва халқ университетларида иқтисодий билимларни эгалламоқда. Партия XXIV съездидан кейин оммавий иқтисодий ўқишни ташкил этишда олға томон катта қадам ташланди. Съезд материалларини пропаганда қилиш актив авж олдирилди.

Москва, Ленинград, Белоруссия, Ворошиловград, Донецк, Свердловск областларининг, Краснодар ўлкасининг корхоналарида оммага иқтисодий билим беришни ташкил этишда бой тажриба тўпланди. Кўпгина ноқоратупроқ областларда меҳнат жамоаларида фаоллиги сезиларли даражада ошди. [illegible]

Ҳўжалик планларини муваффақиятли бажариш учун бошланган умумхалқ мусобақасининг натижалари ҳар бир меҳнаткашнинг ишига сон кўшаётган ҳиссасига боғлиқ. [illegible]

КПСС XXIV съезди қарорларида партия иқтисодий сиёсатини чуқур ўрганишни, ривожланган социалистик жамият қонуниятларини, хўжаликни бошқариш принципларини чуқур ўрганишни, экономика ва халқ хўжалигини бошқаришнинг илмий асосларини эгаллашни талаб этади. Марказий Комитетнинг қарорида барча бошқарув бўғинларининг раҳбар ва мутахассис кадрлари учун иқтисодий семинарлар, марксизм-ленинизм университетларида ўқиш, ҳамда оммавий иқтисодий ўқиш тизимида катта ўрин эгаллаши кўрсатилган.

Иқтисодий билимлар ҳар бир меҳнаткашнинг ишлаб чиқаришни бошқаришда актив қатнашишига, ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга ёрдам беради.

Ходимларнинг ҳаммаси иқтисодий анализ қилишни, ҳар бир нарсани ҳисоблашни ўрганиб борсалар, мавжуд резервларни ва имкониятларни кўра билиш ва улардан фойдаланишни ўрганиб борсалар, халқ мулкини авайлаб сақлашни ўрганиб борсалар, бундан давлат ҳам, жамиятнинг ҳар бир аъзоси ҳам манфаат кўради. Мамлакатимиз янада бадавлат бўлиб қолади, совет кишиларининг турмуш даражаси тағин ҳам баланд кўтарилади.

КПСС Марказий Комитетининг қарори иқтисодий билим беришни ташкил этувчилар — партия, касаба союз, комсомол комитетлари, хўжалик раҳбарлари олдига муҳим вазифалар қўйди. Улар аввало ҳужжатнинг мазмунини, унинг катта иқтисодий ва социал аҳамиятини ўз коллективларида тушунтириб беришлари, Марказий Комитет кўрсатмаларини бажариш учун конкрет чораларни ишлаб чиқишлари зарур. Иқтисодий билим беришнинг яхши натижалар берган формаларини бундан буён ҳам ривожлантираверш, шу билан бир вақтда меҳнаткашларнинг экономикани эгаллаб олишларини таъминлайдиган янги йўлларни қидириб топиш керак. Яхши пропагандистларни танлаб олиш, машғулотлар учун техника базасини, кўргазмали қўлланмаларни, биноларни топиб беришнинг аҳамияти жуда катта. Кадрлар тайёрлаш тадбирларини коллектив шартномаларга ва коллективларни социал ривожлантириш планларига киритиш мақсадга мувофиқдир.

Тармоқ министрликлари кенг ташкилотчилик ишларини кучайтиришлари, Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги эса, ўқув-методика ишларини кучайтиришлари лозим. Ходимларнинг барча асосий категориялари учун иқтисодий билимларнинг намунавий ҳажмини белгилаб бериш, ўқиш муддати даврини аниқлаб бериш, ўқув планларига ва программаларига зарур тузатишларни киритиш бошқа бир қанча масалаларни оператив равишда ҳал қилиб бериш шу министрликларнинг бурчидир. Матбуот, радио, телевидение, «Билим» жамиятлари ходимлари олдига катта вазифалар қўйилди. Ўқув қўлланмалари яратиш, иқтисодий билимларни ва илғор тажриба муваффақиятларини пропаганда қилишни кенгайтириш учун ҳали кўп иш қилиниши керак.

Меҳнаткашларга иқтисодий билим бериш чоралари кўрилганлиги совет кишилари ҳақида, коммунизм қурувчисининг шахсий фазилатларини ҳар томонлама ривожлантириш тўғрисида партия томонидан қилинаётган ғамхўрликнинг яна бир ёрқин кўринишидир. Кадрларнинг билими ва маҳорати нақадар юқори бўлса, халқ хўжалигини ривожлантириш ва халқнинг турмуш даражасини юксалтириш борасида КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан планлар шу қадар муваффақиятли бажарилади.

(«ПРАВДА»нинг 17 сентябрдаги бош мақоласи).

ГФР федерал канцлери В. Брандт Совет Иттифоқига келди

СИМФЕРОПОЛЬ, 16 сентябрь. (ТАСС). Илгари ўзаро келишиб олинганига мувофиқ Германия Федератив Республикасининг федерал канцлери В. Брандт КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан учрашмоқ учун бугун Қримга келди.

Симферополь аэродромида В. Брандтни Л. И. Брежнев кутиб олди.

Л. И. Брежнев билан В. Брандт Симферополдан Қримнинг Қора денгиз соҳилига, Ореанда районига бордилар.

Шу куни кечқурун Л. И. Брежнев билан В. Брандт суҳбатлашди.

• • •

ЯЛТА, 17 сентябрь. (ТАСС). Бугун Ореанда районида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан Германия Федератив Республикасининг федерал канцлери В. Брандт ўртасида суҳбат бўлиб ўтди. Суҳбат вақтида Совет Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришнинг актуал масалалари ва ҳар икки томонни қизиқтираётган халқаро проблемалар, хусусан Европа хавфсизлигини мустаҳкамлашга доир масалаларга тўхталиб ўтилди. Суҳбат тушдан кейин ҳам давом эттирилди.

Фарғона область партия комитетининг пленуми

ФАРҒОНА, 17 сентябрь. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Область партия комитети пленуми КПСС XXIV съезди қарорлари асосида капитал қурилишни яхшилаш ҳамда алмашлаб экишни жорий қилиш асосида чорвачиликнинг мустаҳкам ем-хашак базасини яратиш ҳақидаги масалаларни муҳокама қилди. Пленум ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев қатнашди ва нутқ сўзлади.

ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ

17 сентябрда Тошкентда шаҳар партия активи йиғилиши бўлди. Шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов КПСС Марказий Комитетининг социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисидаги қарори муносабати билан Ўзбекистон пойтахти партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Йиғилиш ишида Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов қатнашди. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

17 сентябрда Швеция парламент делегацияси Тошкентга келди. Делегацияга Риксдаг раиси Хенри Аллард бошчилик қилади. Делегация билан бирга Швециянинг Совет Иттифоқидаги муваққат ишлар вакили Леннарт Вестерберг ҳам келди. Меҳмонларнинг сафарида СССР Олий Совети депутати В. Н. Титов уларга ҳамроҳлик қилмоқда.

Аэропортда делегацияни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси С. Ҳ. Сирожиддинов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, Республика Олий Совети Президиумининг секретари Ҳ. М. Пўлатова, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати С. Шермуҳамедов ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Швеция парламентининг аъзолари шу куниёқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси С. Ҳ. Сирожиддинов ҳузурида бўлдилар ва у билан дўстона суҳбат қилдилар. (ЎзТАГ).

*

Сурхондарё пахтазорларида ҳаёт қийнайди. Ҳамма теримга отланган. Шу туфайли суръат тобора кўтарилмоқда, илғор бригадалар ғалаба рапорти бермоқдалар. Фотомухбиримиз А. Тўраев олган ушбу суратда Гагарин районидаги Абдулла Набиев номли совхозининг йиллик планни бажариб, мажбурият ҳисобига пахта топшираётган бригада бошлиғи З. Ортиқова ва олтинчи бўлим бошқарувчиси Х. Бердиқобилов ўртоқларни кўриб турибсиз.

*

4.400.000 ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 17 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Машинада бир кунда	Мавсум бошидан машинада
Қашқадарё	2,56	31,00	2,00	8,04
Сурхондарё	2,19	26,18	2,22	15,02
Андижон	2,11	17,58	0,21	0,57
Бухоро	1,81	15,75	1,42	4,15
Фарғона	1,76	14,17	0,33	0,80
Наманган	1,87	13,50	0,60	1,91
Тошкент	2,32	12,97	2,24	8,37
Сирдарё	2,09	10,80	2,24	7,91
Самарқанд	1,47	9,25	0,22	0,61
Хоразм	0,87	4,05	—	—
ҚҚ АССР	0,69	3,33	—	—
Республика бўйича:	1,80	14,24	1,11	4,52
Шу жумладан, ингичка толали пахта:				
Сурхондарё	1,71	22,65	—	—
Қашқадарё	1,83	13,12	—	—
Бухоро	1,40	9,78	—	—
Республика бўйича:	1,70	19,23	—	—

ЗАФАР ҚУЧДИЛАР

КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун курашаётган Наманган областининг саноатчилари дастлабки маррани қўлга киритдилар. Улар тўққиз ойлик планни муддатидан ўн беш кун илгари бажарганликлари ҳақида ғалаба рапортига имзо чекдилар. Йил бошидан бери 272 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилиб, ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 30 процент ортди. Эришилган зафарга Наманган шаҳридаги шойи ва костюмбоп газламалар комбинати, нотўқима материаллар фабрикаси коллективларининг қўшган ҳиссаси катта бўлди. Область саноатчилари ой охиригача яна планга қўшимча 20 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш учун курашмоқдалар.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ПАХТА ШТАБИ

33-73-43

33-76-04

Телефонда:

ДЎСТЛИК

16 сентябрь. Дўстлик районининг пахтакорлари кунлик зарбдор суръатни оширмоқдалар. Кеча районда 3,17 процент пахта тайёрланди. «Оқ олтин» денгизида 410 «зангори кема» ишлаб турди. Ленин номли совхозининг комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи Тўланбой Дадажанов «Ўзбекистон» терим агрегати бункеридан 23 тонна пахта тўкди. Шу совхозининг механик-ҳайдовчиси Шамсиқамар Тўхтаева икки қаторли терим агрегатида бир кунда 12 тонна, мавсум бошидан буён эса 46 тонна дурдона терди. «Комсомол» совхозининг механик-ҳайдовчиси Ўлжабой Қодиров бир кунда 16 тонна, Мусулмон Латипов 10 тонна «оқ олтин» тердилар.

Район механизаторлари катта жасоратга отланишган. Ўзаро социалистик мусобақага қўшилишган 800 механизатор энг қисқа муддатда Дўстлик районининг 70 минг тонналик улкан хирмонини бунёд этиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Райониинг комплекс механизациялашган бир қатор бригадалари дастлабки теримдаёқ қувончли натижаларни қўлга киритмоқдалар. «Комсомол» совхозининг Олтмишбой Назаров бошлиқ бригадаси механизаторлари 72 гектар майдондан биринчи теримдаёқ 22 центнердан «оқ олтин» териб олдилар. Бу эса йиллик планга нисбатан бир центнер ортиқдир. Бригада пахтакорлари 30 центнерлик юксак мажбурият учун курашни давом эттирмоқдалар. Бунда шу бригаданинг механизаторлари Ўлжабой Қодиров, Ҳайдарали Хидирбоевларнинг ҳиссаси катта.

16 сентябрга қадар Дўстлик райони пахтакорлари она-Ватанга қарийб 4 ярим минг тонна «оқ олтин» армуғон этдилар. Ҳамма ҳосил машиналарда териб олинди.

БУХОРО.

Кеча Бухоро далаларида 941 терим машинаси ишлатилди. Ҳар бир машина бункеридан ўртача 2,8 тонна «оқ олтин» тўкилди. Ромитан, Қоракўл, Бухоро райони механик-ҳайдовчилари энг юқори кўрсаткичга эришдилар.

Областда 85964 теримчи ишлади. Уларнинг ҳар бири ўртача 58,5 килограммдан пахта терди.

Қоракўл районидаги «Москва» колхозининг механик-ҳайдовчиси Жаббор Бешимов, шу райондаги «Октябрь» колхозининг механик-ҳайдовчиси Дилмурод Қиличов, Ромитан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг механик-ҳайдовчиси Мукаррама Фузайлова, «Ромитан» совхозининг механизатори Аҳмад Ҳамроев, Когон районидаги Калинин номли колхозининг механик-ҳайдовчиси Розиқ Фозилов, Шофиркон районидаги Ильич номли совхоздан Кенжа Орипов, Ҳаким Ҳаитов ўртоқлар ўз агрегатлари билан бир кунда 10-12 тоннадан пахта териб беришди.

Қоракўл районидаги Киров номли колхозининг Шомурод Ҳакимов, шу райондаги «Москва» колхозининг Мамат Ғаниев ўртоқлар бошлиқ бригадалари ғалаба рапорти бердилар. Мазкур бригадаларда ҳар гектар ердан 19-22 центнердан ҳосил олинди.

Қишлоқ хўжалик ишлари кундалиги

ОЗУҚА МЎЛ БЎЛСИН

ЕМ-ХАШАК ТАЙЁРЛАШ ОЙЛИГИНИНГ ЯКУНЛАРИ

Республикада ем-хашак тайёрлаш ойлиги тугалланди. У чорва қишловига пухта ҳозирлик кўриш, жамоат чорвасига етарли озуқа тўплаш учун кураш шиори остида ўтди.

Ем-хашак тайёрлаш ойлиги даврида республика чорвадорлари қувончли натижаларни қўлга киритдилар: 320 минг тонна дағал хашак жамғарилди, 57 минг тонна сенаж, 908 минг тонна силос бостирилди. 8 минг тоннадан ортиқ витаминли ун ишлаб чиқарилди.

Чорва озуқасининг ҳамма турини ўтган йилга нисбатан кўпроқ тайёрлашга эришилди. Сентябрь ойининг ўрталарига қадар 2 миллион 538 минг тонна ёки ўтган йилдагига нисбатан 380 минг тонна кўп дағал хашак жамғарилди. 2 миллион 532 минг тонна ёки ўтган йилдагига нисбатан 380 минг тонна кўп силос бостирилди. Чорва озуқасининг сифатини ошириш учун қаттиқ кураш олиб борилди. Ўриб олинган табиий пичаннинг кўп қисмидан сенаж бостирилди. Бугун озуқанинг бу муҳим туридан бостирилган сенаж 376 минг тоннани ташкил этади. Витаминли ун 18 минг тоннадан ошиқ ёки ўтган йилдагидан 16 минг тонна кўпроқ ишлаб чиқарилди.

Сурхондарё областининг чорвадорлари айниқса самарали меҳнат қилдилар. Бу областда пландаги 260 минг тонна ўрнига 320 минг тонна дағал хашак жамғарилди. Пландаги 20 минг тонна ўрнига 28 минг тонна сенаж бостирилди. Силос бостириш плани 96 процент, витаминли ун ишлаб чиқариш плани 133 процент бажарилди.

Бухоро, Свердлов, Жарқўрғон, Хива ва бошқа бир қатор районларда ҳам дағал хашак тайёрлаш план ва топшириқлари ошириб бажарилди.

Бинобарин, шуни ҳисобга олиш керакки, бу йил дағал хашак тайёрлаш топшириқлари планда кўзда тутилганидан анча ошиқ эди. Лекин бу топшириқ тўлиқ бажарилганча йўқ. Тошкент ва Қашқадарё областлари топшириқ тугул планларини ҳам бажара олмаяптилар. Томди Ғузор, Зомин районларининг чорвадорлари ҳозирга қадар топшириқнинг учдан бир қисмини ҳам бажарган эмас.

Кузнинг долзарб кунлари бошланди. Дағал хашак тайёрлаш учун оз вақт қолмоқда. Лекин ғанимат фурсатнинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланиш керак, токи зиммадаги муҳим топшириқ бажарилсин.

Кўпгина хўжаликларда чорва учун қимматбаҳо бўлган сенаж бостиришга етарли эътибор берилмаётир. Худди шунинг учун ҳам Сирдарё области чорвадорлари сенаж бостириш бўйича топшириқни — 18 процент, Хоразм области — 13 процент, Қашқадарё области бор-йўғи — 6 процент бажарди, холос. Бошқа областларда ҳам сенаж бостириш секинлик билан бормоқда. Ҳозир ўрилаётган беданинг кўп қисмидан сенаж бостириш даркор.

Витаминли ун ишлаб чиқариш бўйича планнинг учдан бир қисмини бажарган Бухоро, Сирдарё областлари ва Қорақалпоғистон АССР чорвадорлари ишни тезлатишлари зарур.

САМИМИЙ, ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

Афғонистоннинг Совет Иттифоқидаги элчиси Муҳаммад Ориф Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир шоҳ билан малика Ҳумайранинг Совет Иттифоқида бўлиши шарафига 16 сентябрда қабул маросими ўтказди.

Олий меҳмонларнинг сафарида ҳамроҳ бўлиб юрган афғон давлат арбоблари улар билан бирга бўлишди.

Совет томонидан СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосарлари К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский ва бошқалар ҳозир бўлишди.

Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир шоҳ тўпланганларга қарата нутқ сўзлади. У Совет Иттифоқи раҳбарлари ва барча меҳмонларни қизғин табриклади.

Бу дўст мамлакатда бўлишимиз, деди у бизда илгариги сафарларимизда бўлгани каби жуда яхши таассурот қолдиради. Шу қулай пайтдан фойдаланиб, СССР Олий Совети Президиумига ўз номимдан ва малика номидан бизни таклиф қилганликлари учун, шунингдек Совет Иттифоқининг бизга дўст халқи жуда яхши кутиб олганлиги учун миннатдорчилик изҳор қиламан.

Дўст Совет Иттифоқининг раҳбарлари ва халқлари Афғонистоннинг иқтисодий ривожланишига ва иккала мамлакат ўртасида бу соҳадаги хамкорликни кенгайтиришга ғоят қизиқаётганликларини шу қисқа вақт ичида кўриб, жуда хурсанд бўлдик. Бу қизиқиш иккала мамлакатимиз халқлари ўртасида дўстликни мустаҳкамлашга ҳар доим ёрдам бериб келди. Ўз навбатида Афғонистон ҳам бизга дўст ва қўшни мамлакат Совет Иттифоқининг муваффақиятлари кун сайин кўпайиб бораётганлигини кўриб, ўзининг алоҳида хурсандлигини изҳор қилмоқда, бу муваффақиятларнинг янги намуналарини шу сафаримиз вақтида кўрдик ва яна кўрамиз.

Бу муваффақиятлар, айниқса фан ва техника соҳасидаги муваффақиятлар, Совет Иттифоқи халқлари жуда катта сабот билан ва тинмай ғайрат қилиб инсоният билимларининг тараққиёти йўлидаги қийинчиликлар устидан ғалаба қозонганликларини кўрсатиб турибди.

Пировардида Афғонистон подшоси айтдики, муҳим халқаро проблемалар устида ва ҳар иккала мамлакатни алоҳида қизиқтираётган масалалар устида фикрлашиб олинди. Бу фикрлашишлар икки мамлакат ўртасида дўстликни янада мустаҳкамлашга ҳамда ижобий ва самарали ҳамкорликни ривожлантиришга ҳар иккала томон интилаётганлигини яна бир марта яққол кўрсатди.

Муҳаммад Зоҳир шоҳ Н. В. Подгорнийга, Совет Иттифоқининг барча раҳбарларига сиҳат-саломатлик, дўст мамлакат халқларига янги муваффақиятлар тилади. У ҳар иккала давлат ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик мустаҳкамлансин, бутун дунёда тинчлик бўлсин, деб қадаҳ кўтарди.

Сўнгра Н. В. Подгорний сўз олди. У совет халқи ва Совет мамлакатининг раҳбар арбоблари шаънига айтилган дўстона ва самимий сўзлари учун Муҳаммад Зоҳир шоҳга миннатдорчилик изҳор қилди. Сиз Москвада бўлган шу кунлар ичида деди Н. В. Подгорний, совет кишиларининг дўст ва қўшни Афғонистонга нисбатан бўлган яхши ҳис ва туйғуларининг самимийлигини ва чин юракдан изҳор қилинаётганлигини кўриб яна бир марта қаноат ҳосил қилганлингиздан ғоят хурсанд бўлдик.

Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасидаги муносабатлар сиёсий соҳада ҳам, иқтисодий, савдо ва маданий алоқалар соҳасида ҳам йилдан-йилга тобора кенг ривожланиб бораётганлигини мамнуният билан қайд қиламиз. Бизнинг дўстона муносабатларимиз ярим асрдан кўпроқ вақтдан бери давом этиб келаётган ҳамкорликнинг бой анъаналарига ва тарихий тажрибага, дўстлигимизни мустаҳкамлаб берган ва унинг асосини қурган шартномаларга, халқларнинг мустақил ривожланиши учун тинч шароит таъминлаб бериш ишидаги манфаатларимизнинг муштараклигига маҳкам таянмоқда.

СССР билан Афғонистон ўртасидаги соз, яхши қўшничилик муносабатлари фақат совет ва афғон халқларига хизмат қилаётгани йўқ. Бу муносабатлар Ўрта шарқ районида, ҳаттоки бутун Осиё қитъасида тинчликни ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлашга катта ҳисса бўлиб қўшилмоқда. Ҳар иккала мамлакат позицияларининг бир-бирига монандлиги ёки яқинлиги актуал халқаро проблемаларни халқлар манфаатини, ялпи тинчлик манфаатларини кўзлаб бартараф қилишга кўмаклашиш йўлида бундан буён ҳам куч ва ғайрат сарфлашимиз учун яхши шарт-шароит яратиб беради.

Н. В. Подгорний Муҳаммад Зоҳир шоҳга мурожаат қилиб бундай деди: Мана шу визит вақтида бўлиб ўтган учрашувлар ва музокаралар ҳар иккала мамлакатимиз икки томонлама муносабатлар соҳасида ҳам, халқаро соҳада ҳам СССР билан Афғонистон ўртасида дўстликни янада мустаҳкамлашга, ҳамда ижобий ва самарали ҳамкорликни ривожлантиришга интилаётганлигини яна бир марта таъкидлади деб айтган фикрингизга тўла равишда қўшиламиз.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Афғонистон подшоси ва маликасининг соғлиғи учун, дўст афғон халқининг тараққий этиши ва равнақ топиши учун, совет-афғон дўстлиги учун қадаҳ кўтарди.

Муҳаммад Зоҳир шоҳ билан Н. В. Подгорний нутқлари қарсаклар билан кутиб олинди.

Қабул маросими самимий, дўстона вазиятда ўтди.

(ТАСС).

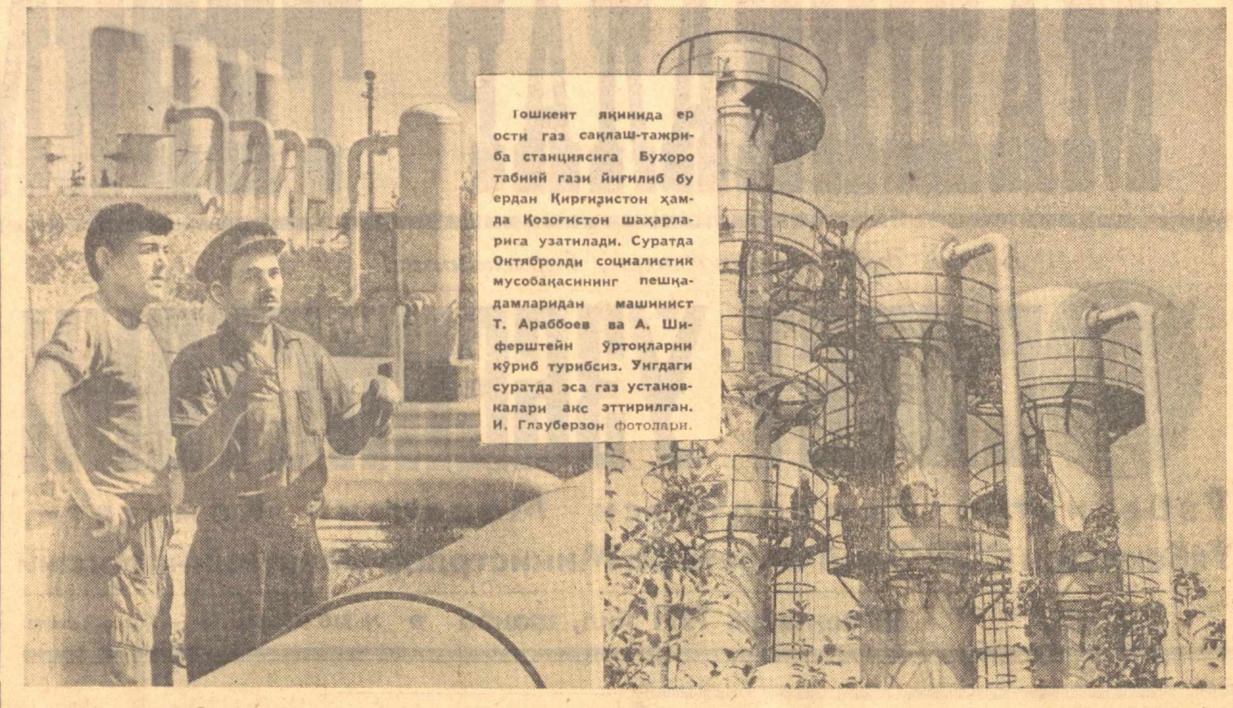

Тошкент яқинида ер ости газ сақлаш-тажриба станциясига Бухоро табиий гази йиғилиб бу ердан Қирғизистон ҳамда Қозоғистон шаҳарларига узатилади. Суратда Октябролди социалистик мусобақасининг пешқадамларидан машинист Т. Араббоев ва А. Шиферштейн ўртоқларни кўриб турибсиз. Унгдаги суратда эса газ установкалари акс эттирилган. И. Глауберзон фотолари.

КОММУНИСТ МУЛОҲАЗАСИ

ЧЎПОН — ШАРАФЛИ КАСБ

Самарқанд область, Нурота районидаги «Ғозғон» қоракўлчилик совхозининг бош чўпони, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Норбой Эргашев фидокорона меҳнатига яраша шуҳрат қозонмоқда. Ташаббускор коммунист сифатида конкрет таклиф ва мулоҳазалар билан чиқмоқда. У КПСС XXIV съездининг делегати, Ленин, «Меҳнат Қизил байроқ» ва Октябрь революцияси орденларининг кавалери.

Норбой Эргашев район партия комитети пленумларидан бирида сўзга чиқиб, ёшлардан чўпон-чўлиқлар етиштириш, ўрта мактабни битирган йигитлардан иборат алоҳида курслар очиб, чўпонлар тайёрлаш масаласини ўртага ташлади. Пленум қатнашчиларига қарата донгдор чўпон «Менинг касбимни — чўпонликни ким давом эттиради?» деб мурожаат қилди. Биз қуйида коммунист чўпоннинг шу ҳақдаги мулоҳазаларини эътиборингизга ҳавола қилаётирмиз.

* * *

Чўпонлик менга ота касб. Болаликдан қўй боққанман. Суягим яйловда қотган. Ҳамон яйлов кезаман. 1935 йилдаёқ отамнинг қўлидан мен учун муқаддас ва табаррук бўлган чўпонлик таёғини олганман.

Отам айтардилар:

«Қўйларни қўчириш мавсумида қирқ кун уйқуни унутиб, ёстиқни тарк этиш керак, яъни подани кўпроқ тунда ҳайдаш керак. Чунки ўшандагина совлиқлар яхши уруғлайди. Эгизни кутганингдан зиёда олаверасан. Элюрт олдида юзим шувит бўлмасин деган чўпон шундай қилади, қароғим». Қари билганини — пари билмайди, деган халқ ҳикматининг ҳақиқатлигига тезда иқрор бўлдим.

Мустақил чўпон бўлиб ишлай бошлаганимданоқ отамнинг бу гапларига амал қилдим. Унинг изидан бордим. Қўлимдаги совлиқларни қўчиришга зоотехника қоидалари асосида ҳозирладим, семизлигини оширишга алоҳида эътибор бердим. Қўчириш кунларида отардан бир қадам ҳам жилмадим. Бу масъулиятли мавсумни қўйларни группаларга ажратиб ўтказдим. Совлиқларни қишдан соғлом олиб чиқдим. бола ташлашига, нобуд бўлишига мутлақо йўл қўймадим. Қўй боқишда гап кўп. Хусусан, эрта кўкламда, яйловларда энди ўт кўкара бошлаган пайтда қўй-қўзиларни боқиш анча қийинлашади. Бунда зўр ҳушёрлик талаб қилинади. Отардаги қўй-қўзилар кундузи ўтлаганда кўмкўк кўринган майсаларга қараб чопгани-чопган. Бунда улар тез юриб, яхши ўтлолмайди. Қўзичоқлар ортда қолиб тезда толийди. Баъзи ҳолларда наслга қолдирилган қўзи нобуд бўлиши ҳам мумкин. Бунинг олдини олиш учун қўй-қўзиларни кўпроқ кечаси яйловларга ёйиш, ўтлатиш керак бўлади.

Совлиқларни қишда очиқ қўраларда кечаси ва эрталаб дам олдиришнинг ҳам фойдаси катта. Агар совлиқлар ёпиқ қўраларда сақланса, иссиқдан бадани бўшашиб, лоҳас бўлади. Ташқарига чиққач тезда шамоллаб, турли касалликларга чалинади. Тумов бўлади. Тумов эса қўйларнинг, биринчи галда бўғоз совлиқларнинг нобуд бўлишига олиб келади. Совлиқлар очиқ қўраларда дам олдирилса яйраб ётади, совуққа чидамли бўлади, иштаҳаси дуруст бўлиб овқатни тез ҳазм қилади. Мен совлиқларни қўзилатиш олдидан ва қўзилагандан кейин бир неча кун қўлдан ем-хашак бериб боқаман. Бунга ёзда ҳозирлик кўраман. Молларнинг ем-хашак базасини ўз вақтида мустаҳкамлаб олишга алоҳида эътибор бераман. Ёз фаслида совлиқларни, наслга қолдирилган қўзиларни бир ўзим боқаман. Ёрдамчиларимнинг ҳаммаси хашак жамғаришга сафарбар этилади. Ҳар йили икки йиллик озуқа жамғаришга ҳаракат қиламиз. Ҳар бир бош қўй учун камида 300 килограммдан ем-хашак тўплашга эришамиз. Ана шунинг учун ҳам қўйларнинг семизлиги йил ўн икки ой нормал сақланади. чиқимга сира йўл қўйилмайди.

Совлиқларнинг бирортаси ҳам қисир қолмайди. Эгизни кўп олишга эришаман. Мен ўз отарим бўйича ўтган беш йилликни анча дуруст кўрсаткичлар билан якунладим. Ҳар йили ҳар юз совлиқдан ўрта ҳисобда 195 тадан қўзи олдим. Саккизинчи беш йилликда пландаги 1529 ўрнига 2061 бош насл учун қўзи ўстирдим. Совхозимизга қарийб бир отар қўшимча насл қўзи ўстириб бердим. Кўп эгиз олиш ҳисобига қоракўл тери тайёрлаш планини қарийб икки баравар қилиб бажардим. Қўшимча равишда давлатга 2459 дона юқори сифатли қоракўл тери топширдим. Ҳаммаси бўлиб 5218 та қоракўл тери етиштирдим. Ҳар бир донасини ишлаб чиқариш планидаги 13 сўму 98 тийин ўрнига 12 сўмдан етиштириб. 16 сўму 79 тийиндан сотишни таъминладим. Шунинг ўзиданоқ совхозимиз анча соф фойда олди. Тўққизинчи беш йилликнинг тўнғич йилида меҳнатимиз янада баракали бўляпти. Отардаги 700 бош совлиқнинг ҳар юзидан 202 тадан қўзи олдим. Қоракўл тери топширишни 176 процент қилиб бажариб. сифатини яхшилашга эришдим. Насл учун 188 ўрнига 430 қўзи қолдирдим. Ҳар бош қўйдан олинаётган жун 4 килограммдан ошади.

Салкам 40 йил қўй орқасидан яйлов кезиб, сурув-сурув қўй боқиб, катта тажриба орттириш, қўзи олиш, сифатли қоракўл тери етиштириш. момиқ жун олиш, наслга қўзини кўпайтириш билан бирга кўплаб шогирдлар, муносиб ўринбосарлар ҳам етиштирдим. Мамат Бозоров, Истамқул Ҳушшаков, Ҳакимполвон Тошев, Бойназар Тоғаев, Облоқул Нуров ана шулар жумласидан.

Совхозимиз йилдан-йилга қўзи олишни кўпайтиряпти, эгизни ҳам кўп оляпти. Бу йил ҳар юз бош совлиқ ҳисобига 140 тадан кўп қўзи олишга эришди. Лекин шуни очиқ айтиш керакки, бу кўрсаткич илғор чўпонлар ҳисобига бўляпти. Яширишнинг нима кераги бор? Чўпонлар орасида юзига юз бермаётганлар, қоракўл тери топширишни ҳам тузук бажармаётганлар ҳам бор. Шунинг учун 85 отарнинг ярмидан кўпроғи совхознинг ўртача кўрсаткичидан ҳам паст даражага эришди.

Ана шундай аҳволни кўриб «Нега шундай» деб ўз-ўзимдан сўрайман. Менимча, фақат бизнинг совхозимиздагина эмас. бошқа қоракўлчилик хўжаликларида ҳам умуман чорвачиликда ёшлардан чўпон-чўлиқлар тайёрлашга етарли эътибор берилмаяпти. Кекса, тажрибали чўпонларнинг касби сирасрорларини ёшларга ўргатишга, улар ўртасида илғор тажрибаларни кенг ёйишга ҳам етарли аҳамият берилпяти деб айтолмаймиз. Кўрсаткичлар паст бўлса ферма ва отарларда фақат чўпонлар алмаштирилади, холос. Янги чўпон эса ўзи кезадиган яйловларни ҳали тўла ўрганмасдан туриб, ишдан кетиб қолади. Шунинг учун ҳам улар масъулиятни чуқур сезмайдилар, ўз вазифаларини яхши бажармайдилар. Чунки, у мен кетсам ўрнимга бошқа чўпон келади, деган кайфияти билан юради. Қолоқ отар ва фермаларда ўзгариш бўлмайди.

Менимча, эндиликда ана шундай ҳолларга чек қўйиш пайти келди. Ҳар қишлоқда ўрта мактабни битириб чиқаётган ёшларимиз кўп. Масалан, биргина «Ғозғон» совхозида учта ўрта мактаб мавжуд. Ҳар ўқув йилида уларни кўплаб ёшлар битириб чиқишяпти. Аммо уларнинг бирортаси бизларнинг ёнимизга келмаяпти. чўпонлар сафига қўшилмаяпти. касбимизни эгаллаш учун интилмаяптилар. Бунинг учун уларни айблаб бўлмайди. Чунки ўқувчиларни чўпонлар ҳузурига экскурсияга олиб бориш, уларнинг серташвиш ва мароқли касби моҳиятини ёшларга тушунтириш бизда яхши йўлга қўйилмаган. Янгидан-янги анъаналар қарор топяпти. Менимча, тажрибали чўпонлар пенсияга узатилаётганда, унинг ишини қабул қилиб олаётган ёшларга чўпонлик таёқларини топшириш тантана билан ўтказилса, бундай маросимларга мактаб ўқувчилари жалб қилинса. Бундай тадбир ижобий самара беришига ишонаман. Малакали чўпонлар етишмаслигига қарамай, совхоз, ферма раҳбарлари ёшлардан кадрлар тайёрлашга киришмаяптилар. Яхши бўлар эди ана шундай ёшларни ўқитиш учун махсус курслар очилса. Бундай курсларни ҳеч бўлмаса совхозлараро очиш мумкин. Ҳозирги вақтда совхозимизда 150 та чўпон етишмайди. Бироқ кейинги ўн йилдан бери 10-синфни битирган ёшлардан бирортаси чўпонликка келган эмас.

Икки оғиз сўз баъзи чўпонларнинг савияси, илми, махсус тайёргарлиги ҳақида. Айрим раҳбарлар колхоз ва совхознинг турли участкаларида топширилган ишни уддалай олмаган кишиларни мажбур қилиб чўпонликка юборадилар. Бу мутлақо нотўғри. Чунки чорвани севган одамгина ҳақиқий чўпон бўлади. Ўшандагина у ўз отаридаги ҳар бир молни фарзандидек кўриб авайлаб-ардоқлайди. Зўрмазўракилик билан чўпонлик таёғини олганлар эса фақат чорвани зарар келтирадиган тармоққа айлантиради. Менимча, кўпгина хўжаликларда чорванинг норентабель тармоққа айланиб қолганлигининг икки асосий сабаби бор. Биринчиси, қоғозда фалон тонна дағал хашак, писмадон тонна ем-хашак жамғарилди, деб ваъдабозлик қилиб амалда мустаҳкам озуқа базаси яратилмаслигидир. Иккинчиси, чорвачиликка иккинчи даражали соҳа деб. унга етарли тайёргарлиги бўлмаган кишиларнинг қўйилаётганлигидир. Чўпонларга малакали. илғор тажрибаларни фан ютуқлари билан боғлай оладиган. ҳозирги замон зооветеринария фани ютуқларидан амалда фойдалана оладиган ёшлардан муносиб ўринбосарлар етиштириш партия ва совет ташкилотларининг асосий вазифаларидан бири бўлмоғи керак.

Биз кексалар кўп йил қўй боқиб. тажриба орттириб пенсияга чиқиш олдида турибмиз. Шундай экан. касбимизни ким давом эттиради, деган масала бизни маълум даражада ўйлантириб қўяди. Бу жиддий ўйлашни талаб қиладиган масала. Муносиб ўринбосарлар тайёрлашга ҳар бир совхозда. бўлим ёки фермада. ҳар бир отарда киришиш лозим. Балки республика миқёсида чўпонлар тайёрлайдиган алоҳида мактаб очиш керакмикан? Бу ҳақда тегишли министрликлар ўйлаб кўришса ёмон бўлмасди.

Йўл-йўлакай бир нарсани ҳам айтиб ўтмоқчиман. Чўпонлар ҳаёти, айрим ашулаларни ҳисобга олмаганда. на кинода ва на бадиий адабиётда ўзининг тўла аксини топмаган. Шунинг учун ёзувчиларимиз чўпон-чўлиқлар ҳузурида тез-тез бўлиб, уларнинг қийин, аммо шарафли касблари билан яқиндан танишиб, бу ҳақда кенг китобхонлар оммасига қизиқ ва ҳаяжонли ҳикоя қилиб беришса, айни муддао бўларди.

Норбой ЭРГАШЕВ,
Самарқанд область, Нурота районидаги «Ғозғон» совхозининг бош чўпони, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

МУКОФОТЛАР МУБОРАК

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. О. БУТОРИНГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ГЕОЛОГ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Геологик ва қидириш ишларини ривожлантириш соҳасида узоқ йиллар самарали ишлаганлиги ҳамда қилган хизматлари учун Ўзбекистон ССР Госплани металлургия, геология ва минерал хом ашё бўлимининг бошлиғи Аполлон Олимпович **Буторинга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган геолог» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. АБДАЛИН

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПУЛАТОВА

1971 йил 16 сентябрь,
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

П. И. БОРИСОВ, Р. А. ИСЛОМОВ ВА Ж. А. МУҲИДДИНОВЛАРГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЎҚИТУВЧИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Узоқ йиллар самарали педагогик фаолияти ҳамда ёш авлодни ўқитиш ва коммунистик руҳда тарбиялашдаги катта хизматлари учун республика ожиз болалар махсус мактаб-интернатининг қуйидаги ходимларига «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи» фахрий унвони берилсин:

Борисов Павел Иванович—ўқитувчи.

Исломов Раҳим Азимович — ўқитувчи.

Муҳиддинов Жалол Акрамович—директор.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. АБДАЛИН

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПУЛАТОВА

1971 йил 16 сентябрь,
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

М. У. САИДХОНОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Партия органларида узоқ йиллар ва бенуқсон ишлаганлиги ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон КП Андижон область ва шаҳар комитети сиёсий маориф уйи мудирининг ўринбосари Муҳаммад Умарович **Саидхоновга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. АБДАЛИН.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПУЛАТОВА.

1971 йил, 16 сентябрь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Е. И. ХОРОШИЛОВАГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Маданий-оқартув муассасаларида кўп йиллар ва самарали ишлаганлиги учун Қашқадарё область кутубхонасининг директори Ефросинья Ивановна **Хорошиловага** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. АБДАЛИН.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПУЛАТОВА.

1971 йил, 16 сентябрь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

В. АБДУЛЛАЕВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистонда кино санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун «Ўзбекфильм» студияси ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи Ваҳоб **Абдуллаевга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. АБДАЛИН.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПУЛАТОВА.

1971 йил, 16 сентябрь.
Тошкент шаҳри.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада хрусталь (биллур) идиш-асбобларни кўплаб ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва муваффақиятли ўзлаштиришда актив қатнашганлиги учун «Миконд» заводи ходимларидан бир группасини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика партия ва совет органларида кўп йил самарали ишлаганлиги ва туғилган кунига 60 йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Госплани қишлоқ хўжалиги бўлимининг бошлиғи Неъмат Муҳаммаджонович **Манғитовни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

Андижон трикотаж фабрикасининг механиги Содиқжон Иброҳимов коллективнинг ҳурмат-эътиборини қозонган кишилардан. У машиналарнинг доимо ишга соз бўлиб туриши, ундан самарали фойдаланишни таъминлашда жон куйдириб ишлайди. Бухоро трикотаж фабрикасининг ишчилари З. Раҳматова ва М. Тоирова ҳам смена топшириқларини доимо ортиғи билан бажариш туфайли кўпнинг тилига тушишган. Улар Октябрь революциясининг 54 йиллигини меҳнатда янги ютуқлар билан нишонлашга ҳаракат қилмоқдалар.

А. Тўраев фотолари.

ГОРЬКИЙ ШАҲРИ БАЙРОҒИДА ЛЕНИН ОРДЕНИ

ГОРЬКИЙ, 16 сентябрь. (ТАСС мухбири). Бугун Горький шаҳрининг байроғида Ленин ордени ярқиради. Бу мукофотга шаҳар хўжалик ва маданий қурилишда, саноат ишлаб чиқаришини ва айниқса машинасозлик тармоқларини ривожлантириш бўйича беш йиллик план топшириқларини бажаришда меҳнаткашлар эришган катта муваффақият учун сазовор бўлди. Бу шодиёна воқеа—Ленин орденини топшириш шаҳар юбилейи билан бир вақтга тўғри келди, чунки шаҳар бино қилинганига 750 йил тўлди.

Байрам тусида безатилган Спорт саройида КПСС Горький шаҳар комитети билан меҳнаткашлар депутатлари Горький шаҳар советининг тантанали йиғилиши бўлиб ўтди.

Мажлис аҳли КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари П. Н. Демичевни қизғин кутиб олди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси йиғилишнинг фахрий президиумига баланд руҳ билан сайланди.

Ўрток П. Н. Демичев КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети номидан тантанали йиғилиш қатнашчиларини, улар орқали эса горькийликларнинг ҳаммасини катта ва олий мукофот билан, Горький шаҳри бино қилинганлигининг 750 йиллик байрами билан чин юракдан муборакбод қилди.

Ўртоқ П. Н. Демичев Горький шаҳрини Ленин ордени билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини ўқиб эшиттириб, гулдурос қарсаклар остида орденни шаҳар байроғига қадаб қўйди.

Йиғилиш охирида КПСС Горький область комитетининг биринчи секретари Н. И. Масленников сўзга чиқиб, Горький шаҳрининг экономикаси ва маданиятини ривожлантиришга берилаётган жуда катта эътибор ва қилинаётган ғамхўрлик учун мажлис аҳли номидан, областнинг барча меҳнаткашлари номидан КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига ва СССР Министрлар Советига қизғин ташаккур айтди.

Тантанали юбилей йиғилиши қатнашчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига ёзилган табрикномани якдиллик билан қабул қилдилар.

ЯХШИ АНЪАНА

Фарғонанинг юзлаб химиклари, нефтни қайта ишловчилари, тўқимачилари, қурувчилари ишчилар синфи ветеранларининг ҳурмат-эҳтиромини бажо келтирмоқ учун, фабрика ва заводларнинг остонасига биринчи марта қадам қўйган йигит-қизларга оқ йўл тилаш учун ўз оилалари билан М. Горький номидаги театрнинг ёзлик биносида тўпланишди. Бу ерда биринчи марта «Меҳнатга шон-шарафлар» деган шаҳар байрами бўлиб ўтди.

Парда очилади. Саҳнада байрамдагидек ясатилган столларнинг атрофида тантана қаҳрамонлари — тажрибали ишчилар ўтиришибди. Улар орасида нефтни қайта ишлаш заводининг машинисти Николай Павлович Сурков, ёғ-мой комбинатининг мастери Ғани Тўраев, пиллакашлик фабрикасининг буғлатувчиси Муфлиҳа Такфетуллина. уйсозлик комбинати монтажчиларининг бригадири Николай Филиппович Чиков бор.

Байрамни Фарғона шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Т. Қамбаров очди. Сўнгра корхона ва қурилишларнинг раҳбарлари ҳар бир кекса ишчининг меҳнат фаолияти тўғрисида қисқача сўзлаб бердилар, уларга эсдалик совғалари топширдилар. Ҳаваскор артистлар ветеранларнинг илтимосига биноан, уларнинг севимли ашулаларини айтиб бердилар.

Ёш ишчиларнинг ишчилар анъанасига содиқлиги тўғрисидаги қасамёди тантанали янграйди. Меҳнат ветеранлари кечаги мактаб ўқувчиларига олтин ҳарфлар билан «Ишчи сафига қабул қилинди» деб ёзилган қизил ленталарни тақиб қўядилар.

Фарғоналиклар «Меҳнатга шон-шарафлар» байрамини ҳар йили ўтказиб туришга қарор қилдилар.

(ЎзТАГ).

МАШИНА ТЕРИМИ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

ШЕРОБОД, («Совет Узбекистони» мухбири). Республикада биринчи бўлиб машина теримини бошлаган «Истара» совхозининг азамат механизаторлари ажойиб ғалабани қўлга киритдилар. Улар ҳозиргача 1800 тонна пахтани бункерлардан тўкдилар ва машина теримига белгиланган йиллик планни бажардилар. Мавсум бошидан бери ҳар бир машина билан ўрта ҳисобда 72 тоннадан пахта териб олинди. Илғор механизаторлардан Ж. Рустамов 332 тонна, Ч. Худоёрова 200 тонна, Ж. Маматалиев — 170 тонна «оқ олтин»ни пўлат этакдан тўкдилар.

Совхоз механизаторлари барча имкониятларни ҳисобга олиб мавсум охиригача яна 2200 тонна пахтани машиналар билан териб беришга аҳди паймон қилдилар. Социалистик мусобақани қизитиб юборган механизаторлар ҳар куни йиллик планнинг 4.5-5 проценти миқдорида пахтани бункерлардан ағдаряптилар. Шу туфайли совхоз йиллик пахта тайёрлаш планини 14 сентябргача 50 процентдан ошириб юборди.

Шеробод райони хўжаликларида ҳам машина терими юксак суръатлар билан олиб борилмоқда. Ленин номли, Охунбобоев номли совхозлар ҳам ҳар куни машинада йиллик планнинг 4—4,5 проценти миқдорида пахта термоқдалар.

ПОЙТАХТИМИЗ ЖАМОЛИ

Қуёшли ўлкамиз маркази Тошкент йилдан-йилга обод ва кўркам бўлиб бормоқда. Шаҳарнинг Боғдан Хмельницкий номидаги кўчаси ўзининг соя-салқин йўлкалари, бекатларнинг қулайлиги, серқатнов ва гавжумлиги билан ажралиб туради. Кўчанинг шаҳар дарвозаси — аэропортдан Ш. Руставели кўчаси билан кесишган чорраҳасигача бўлган қисми тўққизинчи беш йиллик охиригача қайта қуриш кўзда тутилган. Суратда Боғдан Хмельницкий кўчасининг умумий кўриниши акс эттирилган.

И. Глауберзон фотоси.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

ПАХТАКОРЛАР МУСОБАҚАСИ

«Ташкилотчилик — ютуқлар асоси». Самарқанд область **«Ленин йўли»** газетаси ўтган сонларининг бирида ана шундай сарлавҳа билан Нарпай районидаги «Самарқанд» совхози бригадири Хўжаёр Халиловнинг мақоласи босилди. Бригадирнинг сурати билан берилган мақола шундай бошланади: **«Областимизнинг лафзи ҳалол деҳқонлари тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида она-Ватанга 500 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш мажбуриятини олдилар. Бизнинг бригадамиз заршунослари ҳам бу йил улкан марраларни эгаллаш учун зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Механизатор ва сувчиларимиз ҳар туп ғўзани меҳр-муҳаббат билан парвариш қилганлари туфайли 119 гектар майдонда юқори ҳосил етиштирдик»**

Газета саҳифасида «Пахтакор бригадалар мусобақаси» рубрикаси остида яна бир қанча сермазмун, ибратли мақолалар берилган. Жумладан, Пастдарғом районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Карл Маркс номли колхозининг донгдор бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамро Эргашев, Каттақўрғон районидаги Крупская номли колхозининг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шаҳрихон Раҳматова бошлиқ бригадалари ишини ҳикоя қилувчи мақолалар жой олган. 50 центнерчи бригадалар съезд йилида пахтадан ҳар қачонгидан ҳам юқори ҳосил етиштирганликлари, галдаги вазифа эса бир грамм ҳам пахтани нес-нобуд қилмай териб олишдан иборат эканлигини алоҳида таъкидлайдилар.

Газетанинг КПСС Марказий Комитетининг социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисидаги қарорига жавобан бундай материалларни бераётганлиги таҳсинга арзигуликдир.

ФАН ВА ҲАЁТ

ПАХТА НИМАДАН ҚИЗИЙДИ

Доҳий В. И. Ленин юбилейи йилида Ўзбекистон меҳнаткашлари пахтачилик тарихида рекорд кўрсаткичга эришдилар. Чор Россияси даврида етиштирилган «оқ олтин»га нисбатан тўққиз марта кўп пахта олинди, яъни 1913 йилда 513000 тонна пахта етиштирилган бўлса 1970 йилда эса давлатга 4 миллион 668 минг тонна «оқ олтин» сотилди.

Ана шу рақамларнинг туб моҳиятини тушуниб етмоқ учун қуйидагиларни қайд этиб ўтмоқчимиз: юқорида келтирилган пахта миқдорининг 80 процентини (агар шартли равишда олсак) тўқимачилик саноатига қайта ишлаш учун ишлатилса, мамлакатимиз 11 миллиард метр газлама, яъни Улуғ Ватан уруши йилларида тайёрланган хом ашёга нисбатан уч марта кўп газлама олади. Ипакни қайта ишлашда 10 процент момиқ қўшиш билан мамлакатга 200 миллион метр сунъий ипак етказиб бериш мумкин. Агар шелуха (пўчоқ)нинг ярмини спирт олиш учун ишлатилса, у ҳолда 56 миллион литр спирт ҳосил бўлади. Пахта уруғидан 480 минг тонна ёғ ва 90 минг тонна совун олиш мумкин. Шундан ҳам кўриниб турибдики, пешана тери билан етиштирилган «оқ олтин»нинг нес-нобуд бўлишига ва бузилишига йўл қўймаслик барчанинг, айниқса, пахта тозалаш саноати ходимларининг ватанпарварлик бурчидир.

Баъзи тайёрлов пунктларида осмонўпар бунтларда «оқ олтин»нинг ўз-ўзидан қизиши хавфли ҳароратгача етади. Шунинг учун ҳам «оқ олтин»нинг ўз-ўзидан қизишининг ва унинг бузилишининг олдини олиш — энг актуал вазифалардан ҳисобланади.

Хўш, пахтанинг қизишига сабаб нима? Маълумки, пахта қалин толали уруғдан ташкил топган. Яқин-яқинларгача «оқ олтин»нинг ўз-ўзидан қизиш ҳолати тола қатламида ҳосил бўлган биологик жараёнлар туфайли содир бўлади деган тушунча мавжуд эди. Бу назариянинг моҳияти шу билан белгиланадики толали қатлам иссиқни яхши кўрувчи микроорганизмлар учун қулай шароит яратиб берар экан. Чигит униб чиқиши биланоқ унда бошқа ўсимликлар моддаси сингари микроорганизмлар пайдо бўлади, бироқ улар потенциал ҳолатда бўлиб, на ривожланасладилар ва на кўпая олади, чунки, тирик ўсимликда бактерияларни йўқ қилувчи алоҳида моддалар ишлаб чиқаради.

Қачонки, пахта чаноқдан териб олиниб, хирмонга уюлгандан сўнг унда микрофлора ривожлана бошлайди. Унинг ривожланишида намгарчиликнинг юқори бўлиши маълум даражада «қўл келади». Қуритилган пахтада эса микроорганизмларнинг кўпайиши тўхтайди.

Ҳар қандай тирик организмларнинг яшаш фаолияти иссиқликка боғлиқ. Шунинг учун ҳам пахтада микроорганизмларнинг ривожланиши натижасида ўз-ўзидан қизиш пайдо бўлади. Пахта хирмонининг устки қисмида ҳосил бўлган иссиқликнинг ташқи муҳитга ажралиб чиқиши ва тарқалиш жараёни иссиқликнинг берилиши билан иссиқликнинг тарқалишига тенг бўлгунга қадар давом этади. Шунга ўхшаш жараён хирмоннинг пастки қисмида ҳам кузатилади. Бу ерда иссиқликнинг ерга берилиши натижасида микроорганизмлар ҳаракатга келади.

Мавжуд фаразга қараганда, хирмоннинг ички қисмида пахтадан кам иссиқликнинг берилиши натижасида ҳосил бўлган иссиқлик ён-атрофга тарқалмайди, аксинча, бир ерга тўпланади, бу эса ўз навбатида кейинчалик ҳароратнинг кўтарилишига сабаб бўлади.

Бунтнинг ичида ҳарорат 70-75 даража кўтарилгандан сўнг микроорганизмларнинг яшаши тўхтайди, улар ҳалок бўлади ва кўмир бўлакчаларига айланади, Ўз-ўзидан бу пахтанинг технологик сифатини бузади.

Нам пахтада биологик жараён қуйидагича ривожланади. Асосий намлик уруғда бўлади. Намлик уруғ ўзагига таъсир ўтказиб, ундаги биологик жараёнларни тезлатиб юборади. Шундай қилиб, ўз-ўзидан қизиш биологик жараёнлар ҳисобига пахтанинг толасида содир бўлмай, балки уруғнинг ўзагида юз берар экан.

Тажриба маълумотларига кўра, бир грамм янги терилган пахтада 4 миллионтагача бактерия бўлиши мумкин. «108-Ф» пахтанинг III ва IV сортларида пўпанак замбуруғлар кўп бўлиб, у пахта майдонининг ўзидаёқ уни зарарлантиради. С. М. Киров номидаги Ленинград тўқимачилик ва енгил саноат институтининг илмий ходими Е. А. Сачков пахта толасининг сифатини бузувчи 10 та асосий замбуруғларни ва бактерияларнинг 5 турини аниқлади. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги М. Хожинова томонидан олиб борилган тадқиқотлар ҳам шуни кўрсатдики, микроорганизмлар таъсири натижасида пахта толасининг диаметри толанинг биологик зарарланишига нисбатан 2-3 марта ортиқ кўпаяр экан. Ана шунинг оқибатида толанинг структураси бузилади, унинг чидамлилиги 68 процентгача пасаяди.

Маълумки, 1889 йилда олимлар, тўқимачилар, шу жумладан, Н. П. Лангова ва бошқалар пахта ўсимликларининг ривожланиш ва етилиш давридаги биологик зарарланишини кўрсатиб ўтган эдилар. Афсуски, шу даврга қадар микроорганизмларга қарши курашнинг самарали усули ишлаб чиқилмаган. Пахтанинг бактериологик ифлосланишига қарши курашнинг химиявий усули эса толанинг гигиеник хусусиятини пасайтириб юборади.

Шунинг учун ҳам пахта толаси зарарланишининг олдини олиш усулини қидириб топиш муҳим халқ хўжалиги аҳамиятига эга. Толадаги микрофлорани йўқотиш пахта-йиғув технологик жараёнини яхшилайди, калаванинг узилишига чек қўяди, тайёр ички кийимлар ва трикотаж буюмларнинг сифатини оширади.

Пахтанинг ўз-ўзидан қизишини тугатиш мақсадида Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг меҳнатни муҳофаза қилиш кафедрасида турли намликда, ифлослик ва қалинликда бўлган пахта бунтларидан вентиляторлар орқали ҳавони сўриб олиш бўйича энг самарали усуллар ишлаб чиқилмоқда, Тадқиқот шуни кўрсатмоқдаки, бу усул пахтанинг ўз-ўзидан қизишини хавфсиз ҳароратгача совутиш имконини беради.

Д. КЕЛЬБЕРТ,
техника фанлари доктори, профессор.

Дарғалар

ФАРҒОНА, **(«Совет Узбекистони» мухбири).** Ҳар мавсумда карвонбоши Киров районидаги «Москва» колхозининг механик-ҳайдовчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, КПСС XXIV съезди делегати Қурбон Кенжаев машинада пахта теримини биринчи бўлиб бошлаб берди. У мавсумда агрегат бункеридан 300 тонна «оқ олтин» тўкмоқчи. Абдуқаҳҳор Тожиев ҳам ўз устозидан қолишгиси йўқ. Қўшни пайкалда унинг «зангори кемаси» гурулламоқда.

Фарғоналик дарғалар фақат машиналарда 157 минг тонналик хирмон яратиш учун ҳосилни жадал ва сифатли териб олишга бел боғладилар. Агрегатлар группа усулида ишламоқда. Пахта бункердан тўппа-тўғри прицепга ағдарилмоқда. Илғор механизаторлар кунига 8-10 тоннадан пахта теришяпти. Кировликлар ҳаракати область бўйлаб кенг ёйилмоқда.

А. ЭШОНОВ.

Ажаб савдолар

САРИМСОҚ ВА ПАЙВАНДЧИЛИК

Сарлавҳага қараб саримсоқ билан пайвандчилик ўртасида қандай алоқа бор, деб ўйлаш мумкин. Оддий пайвандчилик эмас, балки электр пайвандчилик кўзда тутилаётганини айтсак. яна таажжубланишингиз мумкин. Сариосиё районидаги 140-МСУ ишчиси 2- класс тракторчи, 3-разрядли бетончи Нурали Бобоев эса бунга ажаб ланмайди. Мана, эшитинг:

140-МСУ раҳбарлари Нуралини идорага чақиришди:

— Ўртача ойлик маошни тўла оласиз. Уч ойгина пайвандчилар тайёрлаш курсида ўқиб келасиз, — дейишди унга.

Нурали ҳужжатларни тўғрилаб Сирдарё районидаги Куйбишев номли колхоз территориясига жойлашган ўқув комбинатига етиб келса, ҳамма шошилиб чиқиб кетяпти. Суриштириб билса. комбинат раҳбарлари курсга ўқишга келганларни тўплаб, «Ётоғи биздан. қолгани ўзингиздан» деган экан. Ҳамма, примус. чойнак-пиёлаю товоқ-қошиқ сотиб олишга шошилиб чиқиб кетаётган пайти экан.

Ниҳоят курсда машғулотлар бошланди. Бир ой назариядан лекция тинглашгач. амалий машғулотлар бошланди. Худди шу пайт электр пайвандчиликка саримсоқ аралашди.

— Беш киши комбинат директори Маматқуловникига, беш киши илмий мудир Худойқуловникига, беш киши ўқитувчи Муллабоевникига «практика»га боради.

Кечқурун ҳориб-чарчаб келган курсантларга савол беришди:

— Ўқитувчиларнинг уйида қанақа практика бўлди?

— Уйида эмас, томорқасида, саримсоқ кавладик.

Саримсоқ «практикаси» навбати билан давом этаверди. Фақат. Нурали қайсарлик қилиб туриб олди:

— Мен ўқишга, касб ўрганишга келганман, саримсоқ-паримсоқ билан ишим йўқ, — деди у ўз навбати келганда.

— Яна имтиҳонда бошингизни қашиб қолманг!

— Бу менинг ишим.

Нурали ёмғирдан қутулдию, қорга тутилди. Ўқув комбинатининг хўжалик мудири Ўрозалиев саримсоқ экмаган эканми, Нуралига бошқа иш буюрди:

— Менга минг дона ғишт қуйиб берасан.

Нурали бунга ҳам кўнмади. Уч ой ҳаш-паш дегунча ўтиб кетди, имтиҳонлар бошланди. Ўқитувчи Мелибоев Нурали Бобоевнинг аниқ, тўлиқ жавобларига қулоқ солиб ўтириб, бирдан саримсоқ можароси ёдига тушди. Устма-уст қўшимча савол бера кетди.

Имтиҳон қилинувчининг билимини аниқлаш учун қўшимча савол беришга ўқитувчи ҳақли. Буни ҳеч ким инкор этмайди. Лекин Нурали ҳар қанча тўлиқ жавоб бермасин, баҳоси «уч»дан ошмади. Чунки гап жавобда эмас, саримсоқда эди. Ўқитувчи «2» баҳо қўйиб. қайсар курсантдан қасдини олиши ҳам мумкин эди Ҳарқалай саримсоқ масаласи газак олиб кетмасин дедими. Нуралининг қўлига пайвандчи деган гувоҳнома тегди.

Энди айтингчи, электр пайвандчилик билан саримсоқ пиёз ўртасида алоқа борми ё йўқми?

«ИШЧАН» ДИРЕКТОР

Ҳақиқатан ҳам ишчанликда Қўқон атрофида Назировга тенг келадигани йўқ. Камчиликларга шундай муросасиз, шундай муросасизки, асти қўяберасиз. Шу йил 7 июль куни ўрмон хўжалиги халқ контроли группаси қурилиш участкасидаги ишларни обдон текшириб, прораб Н. Никулин фаолиятидаги катта-катта камчиликларни очиб ташлади. Лекин бизнинг директор ишни охиригача текширтирмасам, тинчимайман деб қолса бўладими! Дарҳол Тошкентдан катта мутахассис чақирилди. Ўрмон хўжалиги давлат комитетидан алоҳида мутахассис чақирилиб, икки кун роса синчиклаб ўрганди. 23 июль куни семиз папкага материаллар йиғилиб, директорга топширилди.

Директор ҳам хом сут эмган одам-да. Нима қилсин? Ревизия ҳужжатларини бойлаб текширтирмоқчи эдию, хотираси панд бериб қолди. Буни қарангки, ҳужжатлар роппа-роса бир ой — 23 августгача қимирламай ётаверди. Назоратчилар директорга бир-икки бор эслатишган эди, у ўзини билиб билмасликка олди. Нима қилишсин, яна халқ контроли органларига мурожаат қилишга мажбур бўлишди. Қаранг, уларнинг куюнишганича бор экан. Прораб Никулин ишчиларга ҳақни ошириб ёзавериб, 1836 сўм 38 тийин пулни ортиқча тўлабди. Буни яшириш учун у ой сайин ишчиларнинг учдан бир қисмини янгилаб тураверибди. Ҳақ тўлашни билибдию, ишнинг сифатини суриштирмабди. Кўргилик-да, Қўқон механизациялашган ўрмон хўжалиги прораби Н. Никулин ва унинг найрангига учган бош бухгалтер М Третьякова икки ойлик миқдорида жарима тўлаш билан қилмишларига жавоб беришадиган бўлди.

ДИМИҚҚАН ЖЎЖАЛАР

Ишонмайсизми? Бўлмаса Жданов номли совхозга бориб ўз кўзингиз билан кўриб, қулоғингиз билан эшитиб келишингиз мумкин. Бу совхозда бош ветеринария врачи Сатторов, бош зоотехник Раҳмонов ўртоқлар жўжани димиқтириб боқишнинг янги усулини ихтиро этишган. Бу усул ҳеч қандай қўшимча маблағ ва сарф-харажатни талаб қилмайди. Яъни, бош оғриғи йўқ. Инкубатория дан янги чиққан жўжалармиовқатини ўзи топиб ейдиган бўлиб қолган жўжалармы — барибир, тўғридан-тўғри молхонага қамаб қўйилаверади. Молхонанинг эшик-деразасидан шамол кирмаса яна ҳам яхши. Чунки жўжаларга ҳавонинг нима кераги бор?! Уларга алоҳида бир одам ажратиб, очиқ ҳавога олиб чиқишнинг ҳам кераги йўқ. Ана шунда хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг, жўжалар ёппасига касалликка чалинмаса, биз жавобгар. Совхозда ҳам худди шундай бўлди. 3800 жўжанинг 437 таси бир ой ўтмаёқ, катта жўжаларнинг ҳар ўнтасидан бири ярим ой ўтмаёқ дунёдан ўтаверди.

Билмадик. Фарғона область, Фрунзе районида бу ихтирога қандай баҳо беришаркин?

Иброҳим ҲАЙДАРОВ,
Қодир ХЎЖАЕВ.

Сирбой МАВЛЕНОВ

МЕНИНГ ЎЛКАМ

Тоғларингни куйласам агар,
Хомуш бўлиб қолади чўлинг.
Менинг ўлкам, бағри тўла зар,
Менинг ўлкам, қўлимда қўлинг!

Ўтди йиллар. Кўп нарса янги,
Ёшаряпти кундан-кун ўлкам.
Дилга ором беради тонги,
Кўркамларнинг ичида кўркам.

Менинг ўлкам!
Иссиқ сутим — сен,
Сен — қимизим, ўчмас оловим.
Сен — қўшиғим, дилда ўтим —
сен,
Сен — йигитсан, қўлда яловим!

Севдим сенинг чексиз чўлингни,
Пойгада қиз чорлар, қувиб ет!
Қувиб етсам, ўпгум қўлини,
Сени шундай ўпай, она юрт!

Юрагимнинг уришлари ҳам —
Бари сенга, сенсиз оҳанг йўқ.
Жонажоним — онажон ўлкам,—
Сен дилдасан, янграйди қўшиқ!

ТУЛҚИН таржимаси.

◆ ◆

Ғафур ҚАЙИРБЕКОВ

БЎҒИРСОҚ

Дастурхонни тузаётир
Минг айланиб, ўргилиб.
— Мундоқ тез-тез келмайсизлар,
Қолдик интизор бўлиб.
Шундай дейди женгейимиз,
Биз ийманиб ўтирсак,
Дастурхонга тўкилмоқда.
Қовурилган бўғирсоқ.

— Кўрдингиз-ку, ёлғиз уймиз,
Овул биздан кўп йироқ.
Шод бўламиз кўзимизга
Меҳмон кўринса ҳар чоғ!
Шундай дейди женгейимиз,
Бирга ўтирмас бироқ.
Утовига кирар, чиқар,
Олиб келар бўғирсоқ.

Мол боққаннинг меҳнати кўп,
Роҳати ҳам бўлар мўл.
Дўкон, бозор биздан узоқ,
Меҳмон, топганимиз шул!
Шундай дейди женгейимиз,
Ҳайрон бўлиб ўтирсак.
«Женглер!» дея тоғорада
Тўкиб кетар бўғирсоқ.

— Ҳой, туғишган бовурларим,
Шошиб қайга борасиз?
Пишар ҳозир бешбармоқ ҳам,
Бугун тунаб қоласиз!
Шундай дейди женгейимиз,
Кетмоқчи бўлиб турсак.
Қўлдан тушмас човлиси ҳеч
Қозон тўла бўғирсоқ.

Барот ИСРОИЛ таржимаси,

◆ ◆

Улжас СУЛАЙМОН

НОДИР ҒАЗАЛ ТУНДАГИНА ТУҒИЛАР

Нодир ғазал тундагина туғилар,
Тунда билмоқ осон сукунат сирин.
Мадҳ қилмасам юракда ғам
йиғилар,
Ўлкамизнинг поёни йўқ дашт,
қирин.

Ана, қаранг!
Изғирини мўл қишда
Шохларга қор уя қўймиш,
У қушми?
Ҳў тилларанг.
Тоғ қўйнида — оғушда
Оқ айиқлар ағанашар!..
Сарҳушми?
Анов қирми, оқ гул унган кўксида?
Ё оқ шафақ таратувчи бўстонми?
Оқ қуш учар Ватанимнинг кўкида,
У иқболми?
Ёки янги достонми?

Ҳайитмат РАСУЛ таржимаси.

ХИВА ОБИДАЛАРИ ЧИРОЙИ

МАДАНИЙ МЕРОС — ХАЛҚ БОЙЛИГИ

Кўп асрларни эслатиб турадиган ажойиб ёдгорликлар, меъморчилик намуналари Хоразмда жуда кўп. Бу обидаларда хонликнинг зулм истибдоди, жафокаш халқнинг ўтмишдаги ҳаёти кўзгудаги каби акс этади, тарих тилга киради. Энг қимматли томони шундаки, ана шу бебаҳо маданият дурдоналари бобокалонларимизнинг ақл-идроки, зеҳни ва истеъдодидан далолат беради.

Қадимий Хива эндиликда туризм шаҳри бўлиб қолди. Заповедник шаҳардаги ноёб ёдгорликлар мамлакатимизнинг турли бурчакларидан, чет эллардан келган саёҳатчиларнинг қизиқиш ва эътиборини ўзига тортмоқда.

Шу факт диққатга сазоворки, маданий ёдгорликларни муҳофаза қилиш ва қайта тиклашга давлат тобора кўпроқ маблағ ажратяпти. Кейинги йилларда кўпгина обидалар қайта тикланди ва уларга боқий умр бахш этилди.

Баъзи рақамларга диққат қилинг: Хивадаги архитектура ёдгорликларини қайта тиклашга 1965 йилда 47 минг сўм сарфланган бўлса, 1968 йилда 205 минг сўм, 1969 йилда 290 минг сўм сарф қилинди. Ўтган йили бу мақсадга сарфланган маблағ миқдори 321 минг сўмга етди. Шу йилнинг ўтган ойларида қарийб 170 минг сўмлик ҳажмда қайта тиклаш ва ремонт ишлари бажарилди.

Қилинган ишларнинг миқёси кенг, ранг-баранг, ҳажми катта. Масалан, бир вақтлар Махтумқули каби табаррук сиймолар илм олган, замонлар ўтиши билан ер қаърида қолиб кетган Шерғозихон мадрасаси аввалги ҳолига келтирилди. Оллоқулихон, Муҳаммад Аминхон, Муҳаммад Раҳимхон, Қозикалон мадрасалари, қатор миноралар қайта тикланди.

Ичанқальада Кўҳна арк ансамблини тиклаш ишлари бошлаб юборилди. Бу ерда хон саройи, арзхона, ҳарамхона, ёзги мачит, зарбхона ва бошқа бинолар ремонт қилиняпти. Арзхона айвонидаги устунга ва мармар супачага Огаҳийнинг адолатга даъват этувчи шеъри битилган. Мачитнинг кошинкор сайқали чиройли, ганч билан ишланган жимжимадор безаклар кўзни қамаштиради.

Қадимги Хоразм ўймакорлик санъатининг намуналарини сақлаб қолиш ва ўз шаклига келтириш борасида анча ишлар қилинди. Ўйма нақшлар билан безатилган дарвоза ва эшиклар, устунлар наққошлар пардози туфайли нафосат ва гўзаллик касб этмоқда. Ремонт ва тиклаш ишларини Хива шаҳрида ташкил этилган махсус илмий қайта тиклаш устахонаси коллективи олиб бораётир. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Солай Пўлатов бошчилигидаги аралаш касбларга ихтисослашган бригада, халқ устаси Самандар Қаландаров раҳбарлик қилаётган ремонтчилар бригадаси бинокорлари белгиланган топшириқларни ўз вақтида, аъло сифат билан адо қилишяпти. Моҳир наққошлардан Хива шаҳар Совети депутати Саъдулла Матқаримов, Жуманиёз Отажонов, Самандар Қаландаров каби қўли гул кишилар тарихий ёдгорликларга жон киритиб, узоқ умр бағишламоқдалар. Шу кунларда йигирмага яқин объектда ремонт ва тиклаш ишлари давом эттирилмоқда. Эски намунада ғишт тайёрлаш, кулолчилик цехида кошин плиталар ишлаб чиқариш йўлга қўйиляпти.

Кези келганда маданий ёдгорликларни қайта тиклаш ишини яхшилашнинг энг зарур омиллари ҳақида тўхталмоқчимиз. Буларнинг бири — мутахассис бинокорлар тайёрлаш масаласидир. Устахонага наққошлар ва рассомлар етишмаяпти. Айниқса, ёғочга нақш солувчи ўймакорлар кам. Урганчдаги қурилиш техникумида ана шу мутахассислик бўйича янги факультет очилса, маъқул иш бўларди.

Тарихий ёдгорликлардан хўжалик ва маъмурий бино сифатида фойдаланишдан мутлақо воз кечиш пайти келди. Шаҳарнинг заповедник қисмидаги айрим ёдгорликлар ҳали ҳам бўшатиб берилмаяпти. Музей-заповедникдаги энг нодир обидалардан бири Калтаминор ёнида жойлашган, халқ меъморчилигининг тожи ҳисобланган Мадамин Аминхон мадрасасидан жуда кўп йиллардан бери Хива шаҳар савдосининг озиқ-овқат маҳсулотлари омбори сифатида фойдаланиб келиняпти. 1835 йилда қурилган ноёб обидалардан Тошҳовли саройининг арзхона ва меҳмонхоналари ҳам хўжалик моллари омборига айлантирилган. Яхлит бир ансамблни ташкил этган машҳур Тимсарой ва Карвонсаройлар ҳам ҳозир шаҳар савдоси ва район матлубот жамиятининг омборларидир. Жуда кўп марта талаб этилганига қарамай, ДОСААФ Хива район бўлими ва Хива район профилактик дизенфекция ташкилоти ўз идораси ва складини Кўҳна аркдан кўчириб кетмаяпти. Тасвирий санъат ва тарихий обидаларни муҳофаза қилиш область бошқармаси ҳам ремонт ва реставрация қилиш ўрнига Зарбхона, Қўриқхона, Қабулхона, зиндон ва ёзги масжидларни ўзига устахона, омбор ва гараж қилиб олган.

Номи афсонага айланиб кетган, шаҳарнинг Хива деб аталишига сабаб бўлган ва Хива шаҳридан ҳам кекса Хивақ қудуғи Ўзбекистон кўчасидаги 37-уйда ярим вайрона ҳолда сақланмоқда. Унинг қуйи қисми кўмилиб кетган, устки қатлами эса бузилиб, ғиштлари кўчиб ётибди. Ичанқалъа музей заповедниги дирекцияси бу қадимги иншоотни сақлаб қолиш тўғрисида сира ғамхўрлик қилмаяпти.

Бир вақтлар зарурат сабабли архитектура ёдгорликларига идора, хўжалик ва маданият муассасалари жойлашган ҳам бўлса, бу вақтинча бир ҳол эди. Эндиликда бундай биноларни бўшатиб бериш учун тўла имконият бор. Тегишли ташкилотлар бу ҳақда ўйлаб кўришлари зарур.

Хива Ичанқалъа музей заповедниги бадиий жиҳозлаш аҳволи ҳам қониқарли эмас. Заповедник дирекцияси ўтган йили Тошкент рассомчилик комбинати билан музейни замонавий усулда жиҳозлаш учун шартнома тузган ва 13 минг сўм пул ўтказган эди. Берилган заказнинг бажарилиш муддати ўтиб кетганига қарамай, комбинат ўз зиммасига олган мажбуриятни бажармади, бу ишни ҳамон пайсалга солиб келяпти.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1967 йил 30 ноябрдаги қарорида қайд этилган Ичанқалъада яшовчи кишиларга якка тартибда уй-жой қуриш учун ер участкалари ажратиш ёки уй-жой билан таъминлаш, тарихий ёдгорликларни ўзаро боғловчи йўллар қуриш, эллик турдаги маҳсулот ишлаб чиқарадиган бадиий буюмлар фабрикаси ҳамда сувенирлар сотадиган иккита магазин қуриш тўғрисидаги кўрсатма гарчи бажарилиш муддати ўтиб кетган бўлса ҳам Хива шаҳар ижроия комитети диққат-эътиборидан четда қоляпти. Шунингдек, Хива шаҳрида ёпиқ зовурлар қуриш тўғрисидаги кўрсатма ҳам бажарилгани йўқ.

Хива Ичанқалъа музей заповедниги дирекцияси иш планига жуда кўп тадбирлар киритилган. Шулардан бири тарихий обидалардан бирида Хоразмнинг миллий овқатлари тайёрланадиган ресторан ёки ошхона очиш, Тошҳовли ва Тимсарой ёнидаги қадимги расталардан сувенирлар сотадиган дўкон ва магазинлар сифатида фойдаланиш, Ичанқалъада ариқлар ўтказиш ва кўкаламзорлаштириш тадбирларидир.

Хоразм область ва Хива шаҳар ижроия комитетлари бу тадбирларни амалга оширишда музей-заповедник дирекциясига яқиндан ёрдам кўрсатишлари керак.

Биз бу мақолада яна бир муҳим масала ҳақида тўхталмоқчимиз. Илмий доираларда Хива шаҳрининг ёши, унинг барпо этилган даври ҳамон номаълумлигича қоляпти. Музейнинг илмий ходимлари бу йўлда кўпгина яхши ишларни қилишди, илмий-қидирув ишларини олиб бормоқдалар. Изланишлар Хива шаҳрининг Ўрта Осиёдаги энг қадимги шаҳарлардан бири эканлигини тасдиқламоқда. Шу сабабли қадимги шаҳарнинг бу муаммосини ҳал қилишга республикамизнинг илм-фан жонкуярлари диққат-эътибори жалб этилиши зарур.

Ф. ЗОҲИДОВ,
Р. ТУРСУНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбирлари.

Турли мамлакатларда

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

НЬЮ-ЙОРК. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгаши Катар давлатини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзолигига қабул қилишни ёқлаб, якдиллик билан овоз берди. Хавфсизлик Кенгашининг тавсияси Бош Ассамблея томонидан тасдиқланиши керак.

Хавфсизлик Кенгашининг бир қанча аъзолари янги мустақил давлатни табриклаб нутқ сўзладилар.

Совет вакили Я. А. Малик қуйидагиларни таъкидлади: Катарнинг мустақил деб эълон қилиниши ва унинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлиб кириши араб халқларининг мустамлакачилар зулмидан миллий озодлиги тарихий жараёнидаги яна бир қадамдир. Совет делегацияси шу фурсатдан фойдаланиб, араб халқларининг ҳаммаси ва уларнинг мустамлакачиларга ёки империалистик мамлакатларга қарам бўлган ёхуд чет эл ҳарбий оккупацияси зулми остида бўлган ерлари, деди Я. А. Малик, яқин келгусида тамомила озод қилинади ва Яқин Шарқдаги империалистик агрессиянинг оқибатлари тугатилади, деб қаттиқ ишонганлигини билдиради. (ТАСС).

ЛАОСДАГИ ЖАНГЛАР

ХАНОЙ, 16 сентябрь. (ТАСС). Лаос ватанпарварлари июнь — августда, ёмғир мавсумининг дастлабки уч ойи мобайнида душманнинг 4300 нафардан ошиқ солдатини сафдан чиқардилар, анчагина жанговар техникаси, қурол-яроғларини ўлжа олдилар ва мажақлаб ташладилар.

Вьетнам информация агентлиги Каосан Патет-Лао агентлигига асосланиб шу ҳақда хабар бериб билдирадики, Жанубий Лаосда шу вақт мобайнида фақат Донгхен (Саваннакет вилояти), Паксонг (Сараван вилояти) районларининг ўзида ва баъзи бошқа районларда душманнинг салкам 2 мингта солдати сафдан чиқарилган.

ТОШҚИН ЗАРАРЛАРИ

ДЕҲЛИ, 16 сентябрь. (ТАСС). Ҳиндистоннинг шимолий ва шарқи-шимолий районларида сўнгги йилларда юз берган энг катта тошқин пасая бошлади. Расмий маълумотларга кўра, Ғарбий Бенгалия, Бихар, Уттар Прадеш ва Орисса штатларига етказилган жуда катта моддий зарар 4 миллиард рупийга боради деб чамаланмоқда. Бихар ва Уттар-Прадеш штатлари айниқса кўп зарар кўрди. Бихар штатининг экономикасига етказилган зарар 2 миллиард рупийга, Уттар-Прадеш штатининг экономикасига етказилган зарар эса 1,27 миллиард рупийга боради. Уттар-Прадеш штатининг ўзидагина ҳалок бўлганлар сони 500 кишидан ошади, 630 мингтача уй вайрон бўлган ёки уларга шикаст етказилган.

РАВАЛПИНДИ, 16 сентябрь. (ТАСС). Дакка шаҳрида расман эълон қилиндики, Шарқий Покистондаги сўнгги тошқин натижасида жами 6,42 миллиондан ортиқ киши зарар кўрди, 1,53 миллион акр ердаги ғаллани сув ювиб кетиб, пайхон қилди.

В. БРАНДТНИНГ АЙТГАНЛАРИ

БОНН, 16 сентябрь. (ТАСС). Германия Федератив Республикасининг канцлери В. Брандт КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан учрашмоқ учун Совет Иттифоқига учиб кетиш олдидан аэродромда баёнот берди.

Совет раҳбарлари, деди у, ўтган йил август ойида ГФР билан СССР ўртасида шартнома имзоланган вақтдаёқ белгилаб қўйилганидек, ўзаро фикрлашувни давом эттириш учун мени Совет Иттифоқига таклиф этишди.

В. Брандт таъкидлаб ўтганидек, унинг фикрича, Л. И. Брежнев билан бўладиган суҳбатлар иқтисодий, техникавий ва маданий соҳаларда ГФР билан СССР ўртасида ҳамкорликни яхшилашга ёрдам беради.

Бу сафар, деб уқтириб ўтди канцлер «ҳеч кимга қарши қаратилган эмас». Сафар тинчликни мустаҳкамлашга ва кескинликни камайтиришга хизмат қилади.

Брандт Ғарбий Берлинга оид масалалар юзасидан тўрт томонлама битим тузилганлигининг катта аҳамиятга эга эканлигини айтиб, бу битим кескинликни камайтиришга ёрдам беради, деб таъкидлади. Канцлер яна айтдики, Совет Иттифоқи билан ГФР ўртасида шартнома тузилмаганида Ғарбий Берлин хусусида битимга эришиш мумкин бўлмас эди.

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК УЧУН

БЕЛГРАД, 16 сентябрь. (ТАСС). Югославия ҳамда чет эл журналистлари учун бўлиб ўтган матбуот конференциясида Ташқи ишлар бўйича Иттифоқ Секретариатининг вакили Д. Вуйица сўзга чиқиб, бундай деди: «Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Югославияга қиладиган дўстона визитини мамнуният билан табриклаймиз». Бу визитни, деб сўзини давом эттирди у, биз ҳар иккала мамлакатнинг ҳамма соҳаларда Совет — Югославия муносабатларини янада ривожлантиришни истаганлигининг ва шунга интилаётганлигининг ифодаси, деб биламиз.

Югославия Социалистик Федератив Республикаси Совет Иттифоқи билан барқарор ва ҳар томонлама муносабатларни ривожлантиришдан ғоят манфаатдордир.

Югославия билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатлар кейинги вақтларда муваффақиятли равишда ривожланмоқда, деб таъкидлади Д. Вуйица. Шунга қарамасдан ҳар иккала томон ҳамкорликни янада ривожлантириш учун шароит ва имкониятлар мавжудлигини ҳамда суверенитет, территориал даҳлсизлик, ички ишларга аралашмаслик принципларини ҳурмат қилиш ҳамкорликнинг мустаҳкам негизи эканлиги хусусида бир фикрда эканлигини бир неча марта таъкидлаб ўтдилар.

Бизнинг фикримизча, Югославия Социалистик Федератив Республикаси президенти, Югославия коммунистлар союзи Раиси И. Броз Титонинг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан бўлажак учрашувлари ЮСФР билан СССР ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни бундан кейин ҳам ҳар томонлама ривожлантириш ва кенгайтиришга ёрдам беради. Бу визит жаҳонда мавжуд мураккаб бир вазиятда халқаро миқёсда иккала мамлакатнинг тутган позицияси ва фаолияти тўғрисида фикр айирбошлашга имкон беради.

ВДР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

ХАНОЙ, (ТАСС). ВДР ташқи ишлар министрлигининг вакили ВДР территорияси яна бомбардимон қилинаётганлигига қарши норозилик изҳор этди. Баёнотда айтиладики, 12 сентябрда АҚШ авиацияси Куангбинь вилоятидаги бир қанча районларни бомбардимон қилган. 14 сентябрда Америка самолётлари, шунингдек «В-52» бомбардимончи самолётлари Винь Линь районини бомбардимон қилди. Шу бомбардимон натижасида кишилар қурбон бўлди, аҳолига моддий зарар етказилди.

ВДР ташқи ишлар министрлиги АҚШнинг жиноятларини қатъий қоралайди ва АҚШ ВДРнинг суверенитети ва хавфсизлигига қилаётган ҳамма тажовузкорликларини дарҳол тўхтатилишини талаб қилади.

ФОТООБЪЕКТИВДА—ЧИЛИ

Бугун Чили халқлари мустақиллик кунини байрам қилмоқдалар. 1810 йилда испан мустамлакачиларининг ҳукмронлигига барҳам берилиб, Чили мустақил давлат деб эълон қилинган эди. Бу йил эса Чили меҳнаткашлари ўз байрамларини бутунлай бошқа бир шароитда нишонламоқдалар. Эндиликда мамлакат бойлиги чет эл монополиялари чангалидан тортиб олиниб, давлат ихтиёрига ўтказилди. Помешчикларнинг ерлари деҳқонларга бўлиб берилди. Юқоридаги суратда Сантьяго вилоятидаги кооперативлардан бирининг деҳқонлари. Пастдаги суратда эса «Чукикамата» конининг умумий кўриниши акс эттирилган. Бу мис кони яқин кунларгача Америка монополияларининг ихтиёрида эди. Энди у Чили халқига хизмат қилмоқда.

АПН ва АДН—ТАСС фотолари.

ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

КОБУЛ, 16 сентябрь. (ТАСС). Афғонистоннинг «Анис» газетаси Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир шоҳнинг Совет Иттифоқига қилган дўстона визити тўғрисидаги ўз шарҳларида қуйидагиларни ёзади: Афғонистон билан Совет Иттифоқи ўртасидаги яхши муносабатлар ҳар иккала мамлакатлар халқаро тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга интилаётганлигини исбот қилади.

Газета Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасида 1921 йилда дўстлик тўғрисидаги шартнома ва 1931 йилда бетарафлик ҳамда бир-бирига ҳужум қилмаслик тўғрисидаги шартноманинг имзоланиши билан ана шу муносабатлар учун асос яратиб берилганлигини таъкидлайди.

СПОРТ

ХАБАРЛАР

ЭРКИННИНГ ЯНГИ РЕКОРДИ

Эркин Каримов яна бир янги спорт маррасини эгаллади. Урта енгил вазн тоифасидаги машҳур штангачимиз Эркин Каримов спортнинг ўзи севган мазкур тури бўйича республика «Буревестник» жамияти мусобақаларида катта маҳорат кўрсатди. У жимда 131 килограмм натижага эриша олди. Бу, Кривой-Рог шаҳридан чиққан шуҳратли штангачи В. Уханов ўрнатган СССР рекордидан 500 грамм ортиқ.

ҚЎШ МЕДАЛЬ

Узбекистонлик спорт мастери Роза Бабич анъанавий халқаро мусобақада довруғ қозонди. У барьерли 200 метр масофага югуришда иккинчи ўринни эгаллади. Роза Бабич ана шу масофа учун 26,9 секунд сарфлади. Енгил атлетиканинг бу туридан бир вақтнинг ўзида СССР чемпионати мусобақалари ҳам ўтказилди. Бу беллашувларда ҳам ҳамшаҳаримиз ғолиб чиқди. Тошкентлик спорт мастери Москвадан қўш кумуш медаль билан қайтиб келди.

ТЎҚҚИЗИНЧИ ТУР ПЕШҚАДАМИ

Сухуми шаҳрида шашка мусобақалари давом этмоқда. Халқаро шашка бўйича Европа чемпионатининг бу учрашувларида А. Андрейко (Совет Иттифоқининг вакили) билан Т. Сейбрандс пешқадамлик қилишмоқда. Улар тўққиз турдан кейин еттитадан очко жамғаришга муваффақ бўлиб туришибди.

БЕШ УЧРАШУВ, БЕШ ҒАЛАБА

Баскетбол бўйича эрқаклар ўртасида Европа чемпионати мусобақаларининг кейинги кунларида 12 командадан фақат 4 команда олтин медаль учун мусобақалашаётир. Совет Иттифоқи терма командаси ўзи иштирок этаётган группада кейинги ўйинларда Польша баскетболчилари устидан 94:73 ҳисобида ғалабага эришди. Шундай қилиб СССР беш учрашувдан беш ғалабани қўлга киритишга эришди. Кеча ярим финал мусобақаларида СССР — Италия ва Югославия — Польша терма командалари учрашдилар. Финал учрашуви якшанба куни Эссен шаҳрида бўлади.

ҲАР ТЎҒРИДА

ХАВФЛИ СОЯБОН

Лондон паркларига кириб қолсангиз ғалати манзаранинг гувоҳи бўласиз. Боғбонлар баландлиги 3 метрга етадиган ўсимликни тагидан кесишади-да, жон ҳолатда қочиб қолишади. Улар ўсимлик бирор ерларига тегиб кетмасин, деб шундай қилишади. Бу ўсимлик Кавказ укропи бўлиб, киши танасига тегса куйдиради. Бунинг устига куйган ерни даволаб ҳам бўлмайди. Асл ватани Ғарбий Осиё бўлган бу ўсимлик соябонлилар оиласидан бўлиб, учидаги соябонининг диаметри бир метргача боради. Уни Кью ботаника боғида кўпайтиришди. Шундан сўнг Кавказ укропи Лондоннинг бутун паркларига тарқалди.

ЭЛЕКТРОН МУҚОВА

Америка кутубхоналарида қизиқ янгилик пайдо бўлди. Қимматбаҳо китобларни босма резонанс схема билан қоплашади. У шу қадар юқаки китобхон сира сезмайди. Кимдир бундай китобни кутубхонадан олиб чиқиб кетмоқчи бўлса, эшикдан чиқаётганда муқовадаги резонанс схемага мосланган электрон сигнал қурилмаси ишга тушади. Сигнал чироғи ёнади ва қўнғироқ чалиниб, китоб ўғрисини фош қилиб қўяди.

МУШУК ЕТИШМАЙДИ

Баъзи колумбияликларни каламуш тишлаб олди. Натижада улар қаттиқ оғриб қолишди. Колумбия соғлиқни сақлаш министрлиги вакилининг айтишига қараганда, бу нарса мушуклар етишмаганидан содир бўлаётган эмиш. Ҳатто мамлакат пойтахти Боготанинг ўзида ҳам мушук жуда кам бўлиб, у 5 инглиз фунтига сотилади. Беш фунт олиш учун эса Колумбия ишчиси бир ҳафта ишлаши керак. Эндиликда ҳукумат мушукларни чет элдан келтиришни мўлжалламоқда.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — ТОШКЕНТ, 10.00 — Концерт. 10.35 — Телефильм, 10.55 — МОСКВА. 11.00 — Янгиликлар, 11.05 — Мультфильмлар, 11.25 — Баскетбол мусобақалари, 12.00 — Ҳайвонот оламида, 16.55 — ТОШКЕНТ. **Узбек тилида:** 17.00 — Эртага — ўрмон хўжалиги ходимлари куни, 17.40 — Ахборот. 17.55 — Бадиий фильм, 19.20 — Ахборот, 19.40 — **Ботир ЗОКИРОВ** куйлайди. 20.20 — МОСКВА. 20.50 — **Капалак** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари, 11.30 — **Иванна ҳужумда** (бадиий фильм). 15.00 — МОСКВА. 20.20 — ТОШКЕНТ. 20.50 — Концерт, 21.30 — Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ДУШАНБА КЎРСАТАДИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 18/IX да **Риголетто**, 19/IX да **Этик кийган мушук** (кундузи), **Травиата** (кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Москва Давлат цирк артистларининг гастроллари.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Ун икки стул — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Ҳалокатли хато — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, кундуз 12, кеч 7 ярим ва 9.20 минут)да, «СПУТНИК», «ДРУЖБА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Музланган — «ДРУЖБА», «КЎКЧА» (тоқ соатларда), «ВОСТОК» (жуфт соатларда).

Даштдаги қишлоқча — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундузи), «МОСКВА» (кундуз соат 11.40 ва кеч 6.40 минутларда).

Музика садолари — «МОСКВА» (кундуз соат 1.20 минут, 4 ва кеч 8 яримда), «ЧАЙКА» (кеч соат 8.45 минутда).

Сангам — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Гул ва тош (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 2 ва 4.40 минутда).

Фанфан Тюльпан — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

Ҳалокатли хато — «ФЕСТИВАЛЬ».

Малика соҳиби — «ХИВА».

Музланган — ТЕЛЬМАН номли.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ УЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

ЭЛЛИК ТУРТИНЧИ МАВСУМ ОЧИЛАДИ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

26 СЕНТЯБРДА
Ҳамза
БОЙ ИЛА ХИЗМАТЧИ
(3 пардали драма)

28 СЕНТЯБРДА
Э. Воҳидов
ОЛТИН ДЕВОР
(3 пардали комедия)

29 СЕНТЯБРДА
М. Шайхзода
МИРЗО УЛУҒБЕК
(3 пардали фожиа)

30 СЕНТЯБРДА
А. Қаҳҳор
АЯЖОНЛАРИМ
(3 пардали комедия)

Спектакллар кеч соат 7 яримда бошланади.

Касса эрталаб соат 10 дан ишлайди.

РАДИОЭШИТУВЧИЛАР ВА ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

СЕНТЯБРДАН БОШЛАБ

«Радио ва телевидение программалари» марказий ҳафталигининг

ЎРТА ОСИЁ УЧУН МАХСУС СОНЛАРИ ЧИҚА БОШЛАДИ.

Индекс 70746.

Обуна баҳоси бир ойга 26 тийин, бир йилга — 3 сўм 12 тийин.

ҲАФТАЛИККА «СОЮЗПЕЧАТЬ» агентликларида, алоқа бўлимларида, иш ва ўқиш жойидаги жамоатчи матбуот тарқатувчилар орқали обуна бўлишингиз мумкин.

Узбекистон ССР Алоқа министрлигининг «Союзпечать» бошкармаси.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институти коллективи институтнинг илмий ходимлари Ҳ. Мухторова ва Т. Ашуровларга отаси **Муҳаммаджон МУХТОРОВ** (Васфий)нинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

20 СЕНТЯБРЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 — МОСКВА, 17.35 — «Гулхан». 18.00 — Музикали программа. 18.30 — Телеочерк, 19.05 — Ахборот, 19.20 — Тележурнал, **Узбек тилида:** 20.20 — Ўзбекистонда қозоқ адабиёти ва санъати декадаси олдидан концерт. 21.00 Ахборот, 21.20 — Оламда нима гап? 22.00 — МОСКВА.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — ТОШКЕНТ, 18.00 — Кино ҳаваскорлар республика фестивали лауреатлари. 18.30 — Киев—София сабори 930 ёшда, 19.00 — МОСКВА. 20.00 — Фильм-опера, 22.00 — Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ДУШАНБА КЎРСАТАДИ.

21 СЕНТЯБРЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.05 — Қўғирчоқ театри, 19.35 — Ахборот, 19.50 — Социалистик мусобақа янгиликлари. **Узбек тилида:** 20.25 — Шеърият мухлисларига, 20.45 — Ахборот, 21.00 — Қишлоқ хўжалиги билимлари университети. 21.30 — Ўзбекистонда қозоқ адабиёти ва санъати декадаси олдидан. **Фильм-концерт.** 22.30 — Бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 12.00 — **Ҳамза** (бадиий фильм), 18.00 — Пионервожатийлар слётига бағишланган кўрсатув, 18.30 — Студентларнинг Бутуниттифоқ фестивали, 19.00 — МОСКВА.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари 19.40 — Балет кечаси, 20.20 — Телефильм, 21.15 — Бадиий фильм.

22 СЕНТЯБРЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА, 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Ахборот. **Узбек тилида:** 18.15 — «Қизил галстук», 18.55 — Ўзбекистонда қозоқ адабиёти ва санъати декадаси олдидан. Телефильм. 19.15 — Фан ишлаб чиқаришга, 19.45 — Ғижжак тароналари 20.25 — Ахборот, 20.45 — Телетеатр, 22.00 — МОСКВА. 22.30 — Футбол: СССР — ШИМОЛИЙ ИРЛАНДИЯ.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.25 — МОСКВА, 22.00 — ТОШКЕНТ. 22.45 — **Кочубей** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари, 19.40 — Беш йиллик илғорлари, 20.00 — Шаҳримиз меҳмонлари, 21.10 — **Менинг қизим** (бадиий фильм).

23 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА, 18.50 — ТОШКЕНТ. **Футбол: «ПАХТАКОР» — «СПАРТАК»** (Варна). **Узбек тилида** 20.45 — Ахборот, 21.00 — Концерт, 21.35 — Фанга бағишланган ҳаёт, 22.30 — Бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари, 17.30 — Теннис мусобақалари, 18.20 — Музикали кўрсатув, 18.30 — МОСКВА.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. Врач маслаҳати. 20.20 — Фильм-концерт, 21.30 — **Маобит дафтари** (бадиий фильм).

24 СЕНТЯБРЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ. 19.05 — Ахборот, 19.20 — СССР халқ артисти **Раззоқ ҲАМРАЕВ** (ижодий портрет). **Узбек тилида:** 20.20 — Ахборот, 20.35 — Ота-оналар университети, 21.10 — Бир келиб кетинг, қишлоғимизга, 22.30 — Ўзбекистонда қозоқ адабиёти ва санъати декадаси олдидан. **«БУСТОН».** 23.30 — Телефильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Қўғирчоқ фильм, 18.20 — Фильм-концерт, 19.00 — МОСКВА.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ, 20.20 — Фортепиано куйлардан концерт, 21.00 — «Тўлқинда-02», 21.20 — Фильм-концерт, 21.55 — **Ота уйи** (бадиий фильм).

25 СЕНТЯБРЬ ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.50 — ТОШКЕНТ, 9.55 — **Ромео, менинг қўшним** (бадиий фильм). 10.55 — МОСКВА, 11.00 — Янгиликлар, 11.05 — Халқаро рақс фестивали, 12.05 — «Здоровье», 12.35 — Болалар учун мультфильм, 12.45 — Эстрада концерти, 13.15 — Порлоқ юлдузча, 13.45 — Ирландия баррикадаларида, 14.15 — Кинопанорама. 16.55 — ТОШКЕНТ. 17.00 — Ахборот. **Узбек тилида:** 17.10 — Телетеатр, 18.25 — Ахборот, 18.40 — «Ғазалхон ёшлигим», 19.20 — Ўзбекистонда қозоқ адабиёти ва санъати декадаси олдидан **Ассалом, Қозоғистон!** 20.20 — МОСКВА.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари, 11.30 — **«Жодугарлар» ороли** (бадиий фильм). 15.10 — МОСКВА, 16.20 — **Дўстлар** (бадиий фильм). 17.55 — **Ҳайвонот оламида,** 19.00 — Эстрада концерти, 20.00 — Ҳужжатли фильм, 20.20 ТОШКЕНТ. 21.10 — Чанг тароналари, 21.50 — Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.50 — **ДУШАНБА КЎРСАТАДИ.**

26 СЕНТЯБРЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.25 — ТОШКЕНТ 9.30 — Ўйлаб топ? 10.00 — Она-Ватан. 10.55 — МОСКВА. 16.55 — ТОШКЕНТ. 17.00 — Ўзбекистонда қозоқ адабиёти ва санъати декадаси олдидан. «ЗАМАНДАС» программаси, 18.00 — Ахборот. **Узбек тилида:** 18.20 — Бугун — машинасозлар куни. 19.00 — Концерт, 20.05 — Ахборот, 20.25 — Телеспектакль, 21.25 — Пахта терими кундалиги, 23.30 — **Баҳор** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

9.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари, 10.00 — **Чақириқ** (бадиий фильм), 15.00 — МОСКВА. **Илья Муромец** (бадиий фильм). 16.30 — Эрмитаж хазиналари, 17.00 — Мардлик йўллари, 17.30 — Цирк томошалари, 18.15 — Халқаро программа, 18.45 — Алло, талантларни излаймиз. 20.00 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 20.25 — Телеспектакль.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ.**

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44. Гулистон — 22-09.